HERRLJUNGA KOMMUN
KOMMUNFULLMÄKTIGE

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2018-11-13

Plats och tid: Kommunhusets sessionssal, Herrljunga kl. 18.30- 20.20
Ajournering kl.

Beslutande

Johnny Carlsson (C)
Simon Fredriksson (C)
Brita Hårsmar (C) tjg.ers. för Cecilia Frändberg (C)
Andreas Molin (C)
Jessica Pehrson (C)
Christer Amnehammar (C) tjg.ers. för Torbjörn Holgersson (C)
Staffan Setterberg (KD) tjg.ers för Ingemar Kihlström (KD)
Fredrik Svensson (KD)
Ronnie Rexwall (KV)
Christina Glad (KV)
Börje Aronsson (KV)
Elin Alavik (L)
Håkan Körberg (L)
Charlotta Norén (L)
Christina Abrahamsson (M)
Gunnar Andersson (M)
Andreas Johansson (M)
Karin Carlsson (M)
Mats Palm (S)
Anette Rundström (S)
Björn Wilhelmsson (S)
Kerstin Johansson (S)
Bert-Åke Johansson (S)
Lise-Lotte Hellstadius (S)
Jan Bengtsson (S)
Terese Eneman (V)
Magnus Jonsson (V)
Jacob Brendelius (SD)
Tommy Thulin (SD)
Jimmie Stranne (SD)
Auli Karnehed (SD)

Utses att justera: Kerstin Johansson (S) och Ronnie Rexwall (KV)

Justeringens plats och tid: Kommunhuset 2018-11-20 kl 09.00

Under-skrifter

Sekreterare: Pam Hlawnceu

Paragrafer §§ 145-155

Ordförande: Andreas Johansson (M)

Justerande: Kerstin Johansson (S) Ronnie Rexwall (KV)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum: 2018-11-13

Datum för anslags uppsättande: 2018-11-20

Datum för anslags nedtagande: 2018-12-12

Förvaringsplats för protokoll: Kommunhuset Herrljunga

Underskrift

Innehållsförteckning

§ 145 Information om ett extra fullmäktigesammanträde den 3 dec 2018 3
§ 146 Allmänhetens frågestund 4
§ 147 Information från revisionskollegiet 5
§ 148 Information från Valberedningen 6
§ 149 Budget och verksamhetsplan 2019 Herrljunga kommun 7
§ 150 Ramväxling av lönepott 2019 10
§ 151 Återrapportering av kommunfullmäktiges beslut 2018 12
§ 152 Medborgarförslag angående farthinder 14
§ 153 Avsägelse och fyllnadsval av 1:e vice ordförande i kommunfullmäktige 15
§ 154 Motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun 16
§ 155 Meddelanden 18

KF § 145

Information om ett extra fullmäktigesammanträde den 3 dec 2018

Kommunfullmäktiges ordförande Andreas Johansson (M) informerar om att ett extra kommunfullmäktige kommer att hållas den 3 december kl. 18.00.

Informationen läggs till handlingarna.

KF § 146 DNR KS 7/2018

Allmänhetens frågestund

Sammanfattning
Kjell Nyvaller inkom 2018-10-17 med följande frågor till kommunfullmäktige:
"Mitt namn är Kjell Nyvaller och jag är vice ordförande i föreningen FUB i Alingsås - Vårgårda -Herrljunga och vi är ca 200 medlemmar.

2017 började vi titta på Utjämningssystemet som finns mellan kommunerna, detta angående LSS-lagen om stöd och service till funktionshindrade. Denna kom till 1994 för att kostnaderna skulle vara jämnt fördelade mellan kommunerna, oberoende vilken ekonomi som berörda kommuner hade.
Anledningen till detta var att Alingsås kommun plötsligt meddelade att de fått 10 milj. kr mindre tillbaka, då man tidigare fått 40 milj. kr, trots att man inte gjort några nedskärningar. I och med detta föreslogs kraftiga besparingar, utan att förstå att det inte går att spara på Utjämningssystemet.

Efter stark kritik från FUB så beslutade Alingsås kommun att göra en ny revision och fann då att man missat mån a kostnader. Summan av det hela blev, att man då blev berättigad till ytterligare 8 milj. kr - så besparingskraven inställdes.

Herrljunga får betala 12 milj. kr till Utjämningssystemet och Vårgårda 7 milj. kr. Vad som skiljer kommunerna åt, är att Herrljunga kommun har 1 st. gruppbostad för äldre och denna är fullbelagd. Enligt IVO och domar skall en gruppbostad bestå av 3-5 boende för att klara GODA LEVNADSVILLKOR.
Vårgårda kommun har i nuläget 3 gruppbostäder och planerar för ytterligare en! Därav den stora skillnaden på 5 milj. kr. Samtidigt måste man konstatera att i Vårgårda kommun har man skapat arbetstillfällen, till ett 20-tal anställda och till ett 15-tal boende, som betalar kommunalskatt. Vilket blir 5-7 milj. kr i skatteintäkter".

Min fråga till er: Är detta en ansvarsfull ekonomi med kommunens pengar?

"Vår förhoppning är - att man ändrar sig och omgående startar byggandet av bostäder till våra kommuninvånare, så slipper vi rekommendera att de ska flytta till en annan kommun och därmed göra föräldrar och brukare ledsna och besvikna".

På kommunfullmäktige svarar Johnny Carlsson (C) kommunstyrelsens ordförande på frågan.

Kommunfullmäktiges ordförande frågar om svaren kan läggas till handlingarna och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT
1. Svaren läggs till handlingarna.

KF § 147 DNR KS 19/2018

Information från revisionskollegiet

Erik Nilstad från kommunrevisionen informerar om revisorernas arbete under hösten;

- Periodbokslutet 31/8
- Träffat samtliga nämnder, kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör
- Inlämnat bedömning av delårsbokslutet
- Upphandling av revisionstjänst
- Från och med 1 januari 2019 anlitas Deloittes och deras personal som sakkunnigt biträde

Informationen läggs till handlingarna.

KF § 148

Information från Valberedningen

Ove Severin (KD), ordförande i valberedningen informerar om att valberedningen har kommit igång med sitt uppdrag.

Valberedningen planerar att ha möte den 20 november och 29 vid behov.

Informationen läggs till handlingarna.

KF § 149
KS § 160

DNR KS 197/2018

Budget och verksamhetsplan 2019 Herrljunga kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2018 om Budget 2019 – 2021 omfattande resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget, kommunbidrag samt skattesats för år 2019.

Enligt gällande ekonomistyrningsprinciper skall kommunfullmäktige i november månad fastställa budget och verksamhetsplan för kommande tre år. Det förslag som nu presenteras överensstämmer i stort med det beslut som kommunfullmäktige beslutade om den 19 juni 2018. De förändringar som föreslås består i en uppdaterad resultat- och balansräkning avseende prognos 2018, reviderade kommunbidrag där den centralt avsatta potten för lönerevidering fördelats ut till nämnderna avseende januari-mars. Ramväxling mellan Bildningsnämnden och IT är också genomförd. Budgetförslaget innehåller även Budget och verksamhetsplan 2019 – 2021 för styrelse och nämnder.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-10-10
Kommunfullmäktige § 86/2018-06-19 inklusive bilagor
Budget och verksamhetsplan 2019-2021
Synpunkt från fackliga organisationerna angående budget 2019

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

- Fastställa budget och verksamhetsplan för 2019-2021.
- Fastställa den kommunala skattesatsen för 2019 till 21:94 kronor.
- Uppdra åt styrelse och nämnder att senast lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktige vid dess första sammanträde 2019.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till fullmäktige

1. Fastställa budget och verksamhetsplan för 2019-2021.
2. Fastställa den kommunala skattesatsen för 2019 till 21:94 kronor.
3. Uppdra åt styrelse och nämnder att senast lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktige vid dess första sammanträde 2019.

Fortsättning KF § 149

I kommunfullmäktige bifaller Johnny Carlsson (C) kommunstyrelsens förslag till beslut.

Börje Aronsson (KV) bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut och föreslår följande tillägg:

- Öka asfalteringar/reinvesteringar av gata med 1000 tkr för 2019 till 2000 tkr
- Tidigarelägga underhåll av löparspår Annelund till år 2019
- Att i samband med löparspårunderhåll anlägga utegym vid spåret

Staffan Setterberg (KD), Gunnar Andersson (M) och Ronnie Rexwall (KV) bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut med Börje Aronssons (KV) tilläggsförslag.

Elin Alavik (L), Bert-Åke Johansson (S) och Mats Palm (S) bifaller Socialdemokraternas och Liberalernas budgetförslag i sin helhet.

Ajournering!

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:
Ja – i enlighet med kommunstyrelsens förslag
Nej – i enlighet med Socialdemokraternas och Liberalernas förslag

Med 19 ja-röster,10 nej-röster och 2 som avstår beslutar kommunfullmäktige i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut (röstningsbilaga 1, KF § 149/2018-11-13).

Ordföranden frågar sedan om Börje Aronssons (KV) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktige fastställer budget och verksamhetsplan för 2019-2021.
2. Kommunfullmäktige fastställer den kommunala skattesatsen för 2019 till 21:94 kronor.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt styrelse och nämnder att senast lämna information om fördelat kommunbidrag till kommunfullmäktige vid dess första sammanträde 2019.
4. Asfalteringar/reinvesteringar av gata ökas med 1000 tkr för 2019 till 2000 tkr
5. Underhåll av löparspår Annelund tidigareläggs till år 2019
6. I samband med löparspårunderhåll anläggs utegym vid spåret (bilaga 1, KS § 160/2018-10-22)

Fortsättning KF § 149

Reservation

Socialdemokraterna och Liberalerna reserverar sig till förmån för eget förslag.
Västerpartiet reserverar sig mot beslutet.

KF § 150
KS § 162

DNR KS 191/2018

Ramväxling av lönepott 2019

Sammanfattning

Den 4/9 2018 beslutade kommunfullmäktige om ramväxling gällande utfördelning av lönepott. Totalt delades 6 615 tkr ut till nämnderna utifrån de verkliga utfallen i lönerevisionen 2018. Verksamheter som finansieras av externa medel, exempelvis statsbidrag fick inte del av lönepotten. Kvar av lönepott efter utfördelning och justering av kapitalkostnader blev 955 tkr som finns som ett extra utrymme i budget 2019.

Förvaltningen föreslår att kvarvarande medel efter utfördelad lönepott fördelas enligt följande:
- Tekniska nämnden 900 tkr, finansiering av tomma lokaler.
- Kommunstyrelsen 55 tkr, delfinansiering av koordinering av intern resurs för informationssäkerheten.

Beloppet 900 tkr som föreslås ramväxlas gällande tomma lokaler ska värderas och utvärderas årligen i kommunens budgetprocess.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-10-01
Kommunfullmäktige § 105/2018-09-03

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om ramväxling i 2019 års budget enligt följande:
  Från lönepott/finansen 900 tkr till tekniska nämnden samt
  Från lönepott/finansen 55 tkr till kommunstyrelsen

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till fullmäktige

1. Kommunfullmäktige beslutar om ramväxling i 2019 års budget enligt följande:
   Från lönepott/finansen 900 tkr till tekniska nämnden samt
   Från lönepott/finansen 55 tkr till kommunstyrelsen.

Fortsättning KF § 150

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ramväxling i 2019 års budget beslutas enligt följande:
   Från lönepott/finansen 900 tkr till tekniska nämnden samt
   Från lönepott/finansen 55 tkr till kommunstyrelsen.

Expedieras till: Tekniska nämnden , Kommunfullmäktige
För kännedom till: Ekonomiavdelningen

KF § 151
KS § 169

DNR KS 114/2018

Återrapportering av kommunfullmäktiges beslut 2018

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat att alla beslutsunderlag i fullmäktigeärenden ska innehålla uppgifter om vem som ansvarar för genomförandet, behövliga resurser samt när genomförandet ska vara klart (KF § 149/2010-12-16). Beslutet innebär vidare att berörda förvaltningar, direkt när denna tidpunkt passerats, ska återrapportera till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges beslutade att göra ett uppehåll i hanteringen utifrån detta beslut i avvaktan på nytt digitalt ärendehanteringssystem och gemensamma nämndadministrationsrutiner (KF § 91/2011-09-06). Uppskovet gällde längst till och med 2012-12-31. Den 19 februari 2013 (KF § 15) beslutade kommunfullmäktige att återuppta förvaltningarnas rapporteringsskyldighet samt återrapportera genomförandet av beslutet. I förvaltningens granskning av ärendet avseende återrapport av genomförande av fullmäktiges beslut, kan konstateras att någon formell återrapport i enlighet med motionärens ursprungliga intentioner inte skett.

Efter införandet av digitalt ärendehanteringssystem och gemensam nämndadministration är det säkerställt att uppföljning avseende verkställighet av kommunfullmäktiges beslut sker. Ej behandlade motioner och medborgarförslag hanteras i enlighet med kommunallagen. Vidare har respektive förvaltningsledning i uppdrag att säkerställa att kommunfullmäktiges fattade beslut hanteras professionellt och uppdrag som ges av nämnd/styrelse till förvaltning ska protokollföras. Återrapportering från förvaltningsledning sker till nämndens/styrelsens presidium.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-09-11

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige upphäva kommunfullmäktiges tidigare fattade beslut i ärendet (2010-12-16 § 149, 2011-09-06 § 91 och 2013-02-19 § 15).

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktiges tidigare fattade beslut i ärendet (KF § 149/2010-12-16, KF § 91/2011-09-06 och KF § 15/2013-02-19) upphävs.

Fortsättning KF § 151

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktiges tidigare fattade beslut i ärendet (KF § 149/2010-12-16, KF § 91/2011-09-06 och KF § 15/2013-02-19) upphävs.

KF § 152 DNR KS 205/2018

Medborgarförslag angående farthinder

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2018-10-17 från Stig Andersson och Bengt Södersten;

"Vi, Stig Andersson och Bengt Södersten vill med detta Medborgarförslag göra Er uppmärksamma på ett problem som har pågott länge enligt den text som följer:

Farthinder enl. Bilaga 1 som bifogas.
Vi har konstaterat att flertalet av de bilister som använder Nästegårdsgatan från Ringleden upp mot centrum inte håller gällande hastighet !!
Tillbud har inte fattats vid korsningen Nästegårdsgatan -St. Götgatan.Även vid G/C-väg. Nästegårdsgatan har blivit något av en s.k. "matargata" mot centrum sedan Ringleden kommit till och som har ökat efterhand ...
Bifogad skiss visar hur oroade vi är att en allvarlig olycka kan hända, då även en gång och cykelväg (G/C) korsar nämnda gata.
Det finns fler boende utmed Nästegårdsgatan och St. Götgatan som delar vår oro. Vi anser dock, att undertecknade personer räcker för att väcka frågan.

Vi hoppas att Trafiksäkerhetsrådet tar detta på största allvar.
Eller vem det nu är som har ansvar för detta medborgarförslag .....
Bifogar karta över korsningen".

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Expedieras till: Tekniska nämnden
För kännedom till:

KF § 153 DNR KS 188/2018

Avsägelse och fyllnadsval av 1:e vice ordförande i kommunfullmäktige

Sammanfattning
Cecilia Frändberg (C) har i skrivelse 2018-11-05 begärt entledigande från sitt uppdrag som 1:e vice ordförande i kommunfullmäktige.

Förslag till beslut
Ordföranden föreslår att valberedningen får i uppdrag att lägga fram ett namnförslag till 1:a viceordförande.

Ajournering!

Beslutsgång
I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Cecilia Frändbergs (C) begäran om entledigande som 1:e vice ordförande i kommunfullmäktige godkänns och finner att så sker.

Ordföranden frågar sedan om fullmäktige är eniga om att valberedningen får i uppdrag att lägga fram ett namnförslag till 1:a viceordförande och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT
1. Cecilia Frändbergs (C) begäran om entledigande från uppdraget som 1:e vice ordförande i kommunfullmäktige godkänns.
2. Valberedningen får i uppdrag att lägga fram ett namnförslag till 1:a viceordförande.

Expedieras till: Valberedningen
För kännedom till:

KF § 154 DNR KS 206/2018

Motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ingemar Kihlström (KD) har 2018-11-22 lämnat följande motion;
"Sedan lång tid tillbaka hålls fullmäktigemöten i Herrljunga kommun av tradition på tisdagar. En mötestid för fullmäktige på tisdagar försvårar dock deltagande för valda kommunfullmäktigeledamöter som har ett uppdrag på riksdags- eller regionnivå.
För riksdagsledamöter är tisdagar vanligtvis en dag då obligatorisk närvaro gäller i Stockholm medan däremot måndagar vanligtvis är avsedda för politiska aktiviteter och studiebesök i den egna valkretsen. För regionfullmäktige-ledamöter hålls regionfullmäktigemöten vanligtvis på tisdagar vilket även gäller för föreslagen mötesplan för 2019. Då riksdags – och regionfullmäktigeledamöter kan utgöra en viktig informations- och beslutslänk mellan Herrljunga kommun och riksdags/regionnivå föreslår jag därför att Herrljunga kommun flyttar sina fullmäktigemöten till måndagar from 2019-01-01.
Då mötesdagarna för KF för 2019 redan är fastställda i KF beslut till tisdagar vid fullmäktigemöte 2018-09-04 föreslår jag att fullmäktigemöten för 2019 i ett nytt beslut flyttas till den måndag som ligger närmast före resp. beslutad tisdag för 2019".

Förslag till beslut

Herrljunga kommun flyttar from 2019-01-01 fullmäktigemötet från tisdag till måndag för att möjliggöra deltagande från riksdags- och regionfullmäktigeledamöter.

För 2019 ändras de beslutade fullmäktigedagarna från tisdag till måndag enligt följande:
Fullmäktigemöte tisdag 12/2 flyttas till måndag 11/2
Fullmäktigemöte tisdag 12/3 flyttas till måndag 11/3
Fullmäktigemöte tisdag 9/4 flyttas till måndag 8/4
Fullmäktigemöte tisdag 14/5 flyttas till måndag 13/5
Fullmäktigemöte tisdag 18/6 flyttas till måndag 17/6
Fullmäktigemöte tisdag 17/9 flyttas till måndag 16/9
Fullmäktigemöte tisdag 22/10 flyttas till måndag 21/10
Fullmäktigemöte tisdag 12/11 flyttas till måndag 11/11
Fullmäktigemöte tisdag 10/12 flyttas till måndag 9/12

Fortsättning KF § 154

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till:

KF § 155

Meddelanden

Följande meddelande redovisades vid sammanträdet:

Revisorernas bedömning av delårs-rapport för Herrljunga kommun 2018	KS 175/2018

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Meddelandet läggs till handlingarna.

Bilaga 1, KS § 160/2018-10-22

DIARIENUMMER: KS 2018 / 197
FASTSTÄLLD/INSTANS: Kommunfullmäktige
VERSION:1
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL: Annat beslut är fattat
DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Budget och verksamhets-plan 2019-2021

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehållsförteckning

Inledning 3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet 3

Förvaltningsberättelse 4
Samhällsekonomisk utveckling 4
Befolkningsutveckling 6
Planeringsförutsättningar 7
Vision och övergripande mål 8
Ekonomisk analys 10

Ekonomisk budget 15
Resultaträkning 15
Balansräkning 16
Kassaflödesanalys 17
Investeringsbudget 18
Nämndernas kommunbidrag 20
Gemensamma kostnader/intäkter 20

Nämndernas budget 22
Kommunfullmäktige, valnämnd, revisionen, krisledning 22
Kommunstyrelsen 23
Bildningsnämnd 27
Socialnämnd 34
Teknisk nämnd 41
Bygg och miljönämnd 46

Bilaga 1 Verksamhetsinriktning Herrljunga kommun 2019-2021 51

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Digitalisering av kommunens olika verksamheter är ett måste för att klara av det alltmer ökande kravet på effektivisering. I budget 2019 finns avsatt medel för att fortsätta med den IT-strategi som ligger till grund för en övergång till ett modernare IT-system med ny plattform. Bättre integrationer samt fler standardlösningar ger i längden färre fel och därmed bättre ekonomi och ökad tilltro till våra IT-system.

Byggandet har tagit rejäl fart och de allra flesta tomter som finns till förfogande är reserverade eller bebyggda. Antalet flerfamiljsbostäder som byggs måste dock öka om vi skall expandera befolkningsunderlaget i den takt som krävs för att bli fler invånare. I nuläget sker huvuddelen av byggnationen i form av villor och parhus. Nya markförvärv och ett fortsatt fokus på nya detaljplaner är ett måste om vi som kommun skall nå framgång med vår intention att bli 10 000 invånare år 2020.

Byggandet av Horsby förskola/skola/kök och matsal fortsätter enligt plan. I plan ligger också ombyggnad av Mörlanda förskola/skola samt en välbehövlig renovering/ombyggnad av Altorpskolan. I vår satsning på landsbygdsskolor ligger i tur att åtgärda Od förskola/skola. När nödvändiga beslut fattats av Bildningsnämnd och Tekniska nämnden finns medel avsatta för att påbörja en renovering eller en nybyggnation av nödvändiga lokaler för att säkerställa en bra arbetsmiljö för våra barn och för vår personal.

Ny detaljplan krävs för att komma vidare i utveckling av Hagens demensboende. Arbetet med detaljplan pågår och blir förhoppningsvis klar och antagen under 2019.

Den största och mest påtagliga förändringen i budget 2019 är hanteringen av pensionsskulden. Pensionsskulden läggs från och med budget 2019 in i balansräkningen. Soliditetsmålet ändras därmed till att inte understiga 35 %. Investeringsnivån är fortsatt hög vilket innebär att vi inte kommer att klara målet att självfinansiera budgeterade investeringsutgifter. Självfinansieringsmålet kommer att kräva en översyn om vi även fortsättningsvis skall hålla samma höga investeringsnivå.

Den totala investeringsnivån för 2019 landar på 100,8 miljoner kronor. För 2019 är resultatnivån satt till 1,6 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Bedömningen är att vi kommer att klara resultatmålet på 2 % över en rullande femårsperiod. Resultatet har i snitt uppgått till 3,4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag de senaste fem åren.

Låt oss tillsammans fortsätta att utveckla vår kommun. Enade är vi starka i en attraktiv kommun med stark framtidstro och stora utvecklingsmöjligheter.

Johnny Carlsson (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Samhällsekonomisk utveckling

Innehållet i detta avsnitt är hämtat från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) publikation *Ekonomirapporten – om kommunerna och landstingens ekonomi* som publicerades i maj 2018.

Att döma av de rekordstarka ekonomiska resultaten har kommunerna en stark position. Ändå kan utvecklingen inte fortsätta som hittills. De kommande årens behovsökningar är av ett sådant slag att de inte bara kan mötas med resurstillskott. Det kommer också att krävas betydande effektiviseringar.

Stark konjunktur både i världen och i Sverige

Konjunkturen i Sverige är mycket stark; BNP i världen beräknas öka med kraftiga 3,9 procent i år och nästan lika mycket nästa år. Även i EU är tillväxten starkare än den varit hittills under återhämtningsfasen efter den senaste finanskrisen.

Läget i världen är samtidigt osäkert och utvecklingen kan ta olika riktningar. Brexit kan komma att påverka den ekonomiska utvecklingen, liksom USA:s handelspolitik. Konflikthärdar i Mellanöstern, Asien och Afrika påverkar den geopolitiska och ekonomiska situationen i världen. Sverige har haft många år med stark ekonomisk tillväxt och ligger före EU i konjunkturcykeln. Här är högkonjunkturen påtaglig, och arbetskraftsbristen stor, främst inom offentlig sektor. Bristen på arbetskraft är en starkt begränsande faktor för fortsatt stark tillväxt. Vi räknar med att skatteintäkterna i kommuner, landsting och regioner kommer att öka betydligt långsammare de kommande åren än de har gjort under de gångna åren. Orsaken är främst att antalet arbetade timmar inte kommer att kunna fortsätta öka i samma takt som hittills.

Starka resultat i kommunsektorn

De snabbt ökande intäkterna från skatter, statsbidrag och reavinster gör att det ekonomiska resultatet under några år varit starkt i kommunerna. Det sammantagna resultatet ligger på 3 procent som andel av skatter och statsbidrag för de senaste tio åren, även om skillnaderna mellan kommunerna är stora. Att kommunerna har haft många goda år kan även avläsas av att medelskattesatsen ligger på samma nivå nu som den gjorde 2005. Samtidigt har skillnaderna mellan kommunerna ökat något. Några mellanstora kommuner, främst förortskommuner, har sänkt skatten medan flera, mindre kommuner har höjt den.

Orosmoln i kommunernas ekonomi

Trots de starka ekonomiska resultaten har det finansiella sparandet i kommunerna varit negativt. Det innebär att kommunerna har använt mer pengar än de har fått in, på grund av den höga investeringstakten, som år 2020 beräknas vara dubbelt så hög som den var 2008. Det har också lett till att kommunernas lån har ökat med 26 procent sedan 2012. Asyl- och flyktingmottagandet har också påverkan på kommunernas ekonomi och verksamheter. Många kommuner med ett stort mottagande har tillfälligt stärkt ekonomin, som en följd av att den statliga ersättningen överstigit de kostnader de haft hittills, medan andra kommuner inte har fått full kostnadstäckning för sitt mottagande. Gemensamt för alla kommuner är den osäkerhet som effekterna av flyktinginvandringen har på de kommande årens ekonomiska utveckling.
Ytterligare en osäkerhet är vad som händer inom LSS-området. Även här har konsekvenserna varit olika mellan kommunerna. Till följd av Högsta förvaltningsdomstolens och Försäkringskassans bedömningar har många kommuner fått betydande kostnadsökningar för personlig assistans när kommunen fått ta kostnader som tidigare staten har tagit. Lagstiftningen är otydlig och öppnar för olika tolkningar. Det kommer att dröja tills tidigast 2020 innan effekterna av den pågående LSS-utredningen kan få genomslag.

Framtidens välfärdsutmaningar

Välfärden har stora investerings- och rekryteringsbehov. De stora kullarna under 1940-talet gör att andelen äldre i befolkningen nu ökar. Genom höga födelsetal och invandring ökar dessutom andelen barn och unga. Infrastrukturen
byggdes till stor del under 1960- 1980-talen och står nu inför betydande restaurerings- och nybyggnationsbehov. 1990-talets ekonomiska kriser innebar låga skatteintäkter till kommuner och landsting, samtidigt som behoven ökade. Utrymmet för investeringar och underhåll minimerades och har därefter inte kommit upp till nödvändig nivå förrän på 2010-talet, efter finanskrisen. I kombination med ett stort mottagande av asylsökande, framförallt under 2015, bidrar detta till att de demografiskt betingade behoven och investeringsbehoven nu och under några år framöver kommer att vara mycket höga.

Investeringarna i kommuner, landsting och regioner har ökat och kommer att ta ett allt större utrymme av resurserna. Behovet av att bygga för skolor, skolor, sjukhus och VA-system är mot den här bakgrunden stort, liksom att öka effektiviteten i nyttjandet av redan befintliga lokaler, exempelvis genom ny teknik. Bland annat behöver kommunerna bygga en bra bit över 1000 skolor och förskolor fram till 2021. Det är en ökning av det totala beståndet med mer än 10 procent. I och med konkurrensen om arbetskraft drar byggprocesserna allt längre ut på tiden och kostnaderna har ökat.

Stora rekryteringsutmaningar

Det höga demografiska trycket kommer främst från att antalet barn, unga och äldre ökar snabbt, samtidigt som andelen i arbetsför ålder ökar betydligt långsammare. Det sker samtidigt som en stor grupp läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal nyligen har gått i pension. Detta bidrar till hög belastning i sjukvården, som en större andel unga nyanställda ska hantera. Inom kommunerna syns det främst när det gäller bristen på pedagogisk personal, samhällsbyggnadsteknisk personal och socialsekreterare. På längre sikt bidrar invandringen positivt till sysselsättningen och utan invandring skulle arbetskraften minska de kommande åren. Totalt sett kommer rekryteringsutmaningen att växa. Skulle kostnaderna och antalet anställda fortsätta öka i samma takt som nu, det vill säga snabbare än de demografiska behoven, skulle ***hela*** nettoökningen av arbetskraften fram till 2025 behöva gå till kommunsektorns verksamheter. Det är inte ett realistiskt scenario, varför vi har ändrat våra beräkningar jämfört med tidigare Ekonomirapporter och räknar nu med att resurserna ökar i takt med demografin.

Det betyder att kostnader och antalet anställda beräknas öka i samma takt som behoven av välfärd. En effekt av den beräkningen är exempelvis oförändrad personaltäthet. Tidigare har kostnaderna och därmed sysselsättningen inom välfärden årligen ökat 0,5–1 procent snabbare än demografin, så en ökning i takt med demografin är ett trendbrott mot tidigare utvecklingstakt.

De historiska skeendena har skapat nytänkande

Den ekonomiska krisen under 1990-talet medförde – förutom tuffa rationaliseringar – också en medvetenhet och insikt om vikten av att förändra och effektivisera med fortsatt hög kvalitet. Inte minst gäller det för hälso- och sjukvården. Behovet av omställning uppstod parallellt med en teknisk ut veckling som verkligen har gagnat svensk hälso- och sjukvård och patienter som får del av vården. Allt fler behandlingar sker med korta vårdtider eller i öppenvården, med allt bättre kvalitet. Därigenom har den avancerade vård en förbättrats och antalet vårdplatser har kunnat minskas. Under den stora flyktinginvandringen 2014–2015 gjorde många kommuner fantastiska insatser för att klara av att ta emot alla asylsökande, inte minst barn och unga. Det bidrog dessutom till en ökad medvetenhet om hur våra styrsystem lokalt och nationellt fungerar, inte minst hur de statliga regleringarna bidrar till att främja eller hämma utveckling och flexibilitet i välfärdsverksamheterna.

Framtidens uppdrag: att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet

Den första utmaningen i välfärden de kommande åren är att kunna rekrytera personal och den andra utmaningen är finansieringen. Tidigare har våra beräkningar baserats på att resurserna till välfärdsverksamheterna kommer att öka i samma takt som hittills. Den bedömning vi nu gör är att det inte kom mer att vara möjligt med tanke på framtida kompetensförsörjningssituation. Våra beräkningar utgår därför från att resurserna ökar i takt med den demografiska utvecklingen. Även ett oförändrat välfärdsåtagande ställer stora krav på kommuner, landsting och regioner. Det innebär att antalet sysselsatta behöver öka kraftigt kommande år. Fram till 2025 behöver antalet sysselsatta öka med 124 000 personer för att bibehålla dagens verksamhetsnivå. Den totala nettoökningen av

sysselsättningen fram till 2025 beräknas vara cirka 207 000, varför kommuner, landsting och regioner skulle behöva rekrytera 60 procent av den ökade nettosysselsättningen. Skulle sysselsättningen fortsätta öka i samma takt som hittills skulle hela den tillkommande sysselsättningsökningen behöva ske i kommunsektorn. Det är inte realistiskt. Istället behöver produktiviteten i offentlig sektor, liksom i privat sektor, öka för att vi ska klara framtidens kompetensförsörjning.
Finansieringen är också en utmaning. För att klara ett resultat på 1 procent som andel av skatter och statsbidrag samt bibehållet välfärdsåtagande måste kommuner, landsting och regioner tillföras en ökning av statsbidrag en med 37miljarder kronor fram till och med 2021. För att klara det nya sparmålet på 1/3 procent av BNP fram till 2021, med detta tillskott till kommunsektorn, skulle staten behöva budgetförstärkningar på cirka 20 miljarder 2021. Utan en ökning av de generella statsbidragen och med ett oförändrat välfärdsåtagande skulle kommunsektorns resultat bli minus 27 miljarder,
med oför ändrade skattesatser efter 2019. Då ingår en skattehöjning 2019 med 20 öre, motsvarande 5 miljarder 2021.

Inför de utmaningar vi har framför oss kommer det att krävas att kommuner, regioner och landsting bedriver verksamheten på ett helt annat sätt än i dag. Utvecklingen pågår redan i sektorn, men det kommer att krävas mer utveckling och förändring kommande år då förväntningarna på välfärden fortsätter att öka.

För att lyckas med de omställningar som måste göras krävs:
• Bättre utnyttjande av teknikens möjligheter.
Många tjänster inom välfärdsverksamheterna och processer inom de flesta yrken, kan göras bättre och mer kostnadseffektivt genom att använda digitaliseringens möjligheter.
• Ökad samverkan.
Samverkan måste öka mellan kommuner och mellan landsting och regioner. Det finns många uppgifter som kan utföras i samarbete för att hålla ned kostnaderna och höja kvaliteten i välfärdstjänsterna. Den möjligheten kommer att kunna realiseras bättre med den nya lag om samverkan, som antas träda i kraft under 2018.
• Statlig styrning utifrån lokala behov.
De senaste åren har inneburit en kraftig ökning av de riktade, detaljreglerande statsbidragen, medan de generella har minskat som andel av de totala statsbidragen. Det har medfört ökad ineffektivitet och har gjort det svårare att styra, utveckla och förändra verksamheterna. Den statliga styrningen behöver i betydligt högre grad utgå från de lokala behoven för att nå önskad effekt. Vi föreslår att statsbidragen till skolan blir mer utvecklingsinriktade och att statsbidragen till sjukvården blir mer långsiktiga och strategiska.
• Rekryteringsstrategier för välfärdsjobben.
Kommuner, landsting och regioner arbetar redan idag med olika rekryteringsstrategier för att möta de demografiska utmaningarna, minska rekryteringsbehovet och öka arbetsgivarnas attraktionskraft. Arbetet med strategierna – exempelvis att förlänga och vidareutveckla arbetslivet, se heltidsarbete som norm och att använda kompetens på ett smartare sätt – kommer att fortsätta bidra till att utveckla välfärden.

Befolkningsutveckling

Herrljunga kommun har i sin vision "Växtkraft 10 000" satt som mål att år 2020 ska det bo 10 000 invånare i kommunen.
Under den senaste tioårsperioden har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt där antalet invånare ökat med totalt 205 personer (2008-2017). Befolkningen i Herrljunga uppgick den 31 december 2017 till 9 485 (9 486) personer. Under första halvåret 2017 ökade befolkningen med 15 personer, men minskade mer än ökningen i slutet av året och totalen blev minus en person. Under första halvåret 2018 ökade befolkningen sedan årsskiftet och uppgick den 30 juni 2018 till 9 489 personer, en ökning med fyra personer.

Enligt SCB:s långtidsprognos, daterad oktober 2017, kommer befolkningen i Herrljunga kommun i snitt kunna komma upp i en ökning om knappt 50 personer per år. Beräknat antal personer i Herrljunga år 2027 är prognostiserat till 9 973 personer, vilket är en ökning på ca 4,4 procent mot befolkningsprognosen för 2018.

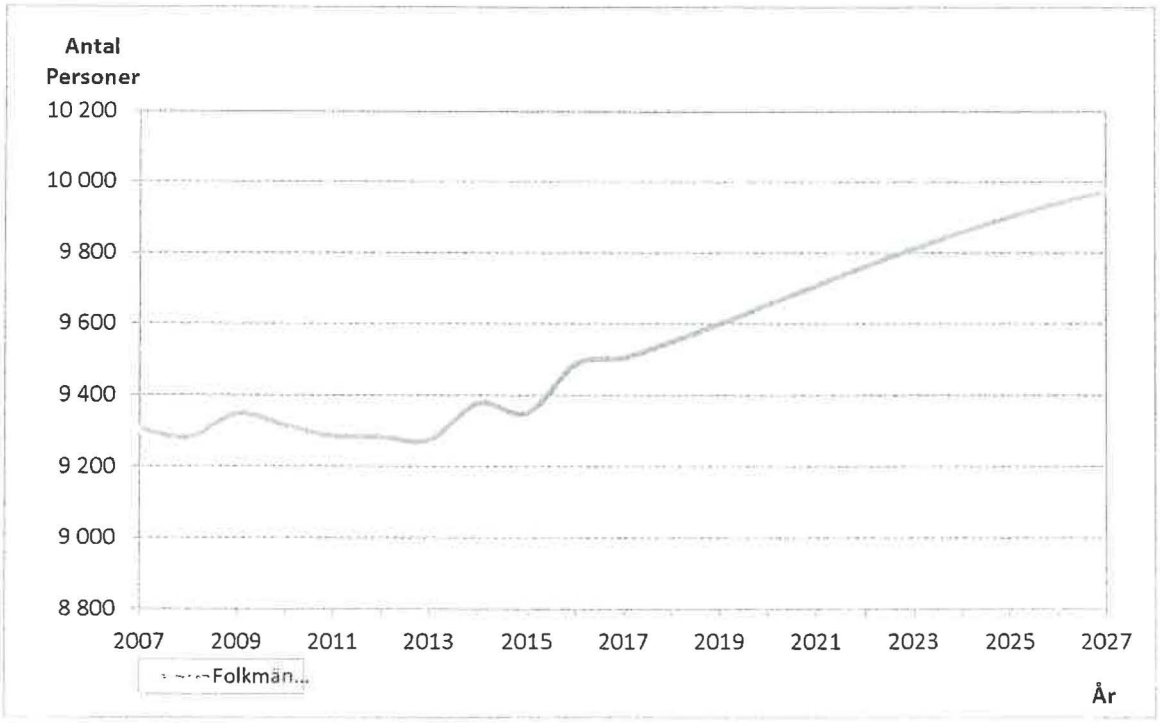

Diagram: Befolkningsutveckling Herrljunga kommun

SCB:s prognos bygger bland annat på kommunens inrapporterade siffror om bostadsbyggande. Befolkningsprognosen spår stora förändringar i Herrljunga kommuns befolkningsstruktur. Prognosen för den kommande tioårsperioden (2018-2027) är en ökning i framförallt befolkningskategorier 0-19 och 65+. Personer upp till 19 år förväntas att öka med ca 205 personer fram till 2027, vilket motsvarar 9,4 % och personer som är 65 år eller äldre förväntas öka med ca 112 personer, vilket motsvarar 5,1 %. Personer som inom befolkningskategorin 20-64 år ökar marginellt med 12 personer under den kommande tioårsperioden, motsvarande 0,2 %. Om utfallet blir enligt prognos ser kommunen stora utmaningar i ökade kostnader/svagare skatteunderlag.

Planeringsförutsättningar

Skattesatsen

Den kommunala skattesatsen för Herrljunga kommun uppgår för 2018 till 21,94 procent vilket är oförändrat jämfört med 2018.

Skatteintäkter

Skatteintäkter för åren 2019 - 2021 är baserad på SKL:s skatteprognos (publicerad den 27 april 2018). SKLs modellverktyg för Skatter och generella statsbidrag har använts vid beräkning av intäkterna. Antagande om att Herrljunga kommun kommer att öka befolkningen med 50 personer per år under de kommande tre åren är gjord, med utgångspunkt från befolkningsmängd 1/11 2017.

Den 1/11 2017 hade Herrljunga kommun 9 497 kommuninvånare. Med den utgångspunkten har antagande gjorts att befolkningen den
1/11 2018 är 9 547 personer
1/11 2019 är 9 597 personer
1/11 2020 är 9 647 personer.

Under 2017 har befolkningsutvecklingen varierat från kvartal till kvartal och det har visat sig vara svårt att bedöma hur utfallet för helåret skulle bli. Total blev det en minskning med 1 person från 1/1 2017 till den 31/12 2017. Om jämförelsen görs från 1/11 2016 till 1/11 2017 så har det skett en ökning av befolkningen med totalt 9 personer.

PKV (prisindex kommunal verksamhet)
Kommunbidraget exklusive personalkostnader har räknats upp med 1,9 procent.

Löneökning
I budgeten ligger en central lönepott för 2019 som är beräknad på den samlade lönekostnaden. Uppräkningen är beslutat till 2,6 procent.

Internränta
Internräntan sänktes från år 2017 till år 2018, från 2,5 procent till 1,75 procent och föreslås ligga kvar på 1,75 procent under år 2019. SKL har rekommenderat ytterligare en nedjustering av internräntan till 1,5 procent.

Avskrivnings- och kapitalkostnader
Beräkningarna baseras på investeringsutfallet 2017, budgeterade investeringar 2018, förslag till ombudgeteringar från 2017 till 2018 samt det investeringsförslag som förvaltningen tagit fram för åren 2019 - 2021.

Komponentavskrivningar
I budgeten 2019 - 2021 har hänsyn tagits till gällande regelverk för komponentavskrivningar. I övergången till komponentavskrivning skapas en positiv effekt i resultatet då vissa underhållskostnader avseende fastigheter och vägar om klassificerats från drift till investeringar.

Personalsociala kostnader
PO-pålägget för 2019 - 2021 är beräknat till 38,46 procent av lönesumman 2019 vilket är i enlighet med 2018 års siffror. I PO-pålägget ingår arbetsgivaravgifterna enligt lag som beräknas för budgetperioden 2019 - 2021 till 31,42 procent av lönesumman samt avtalspensionerna motsvarande 7,04 procent.

Vision och övergripande mål

Herrljunga kommuns vision

Den övergripande visionen, Växtkraft 10 000 anger vägen till Herrljungas långsiktiga framgång. Där anges att Herrljunga kommun år 2020 har 10 000 invånare. Tillväxten av antalet invånare är väsentlig för att Herrljunga kommun ska kunna utvecklas och fortsätta vara en bra kommun för sina invånare och företagare.
Som begrepp fångar "Växtkraft 10 000 – våga – vilja – växa" essensen av vad arbetet med visionen och dess genomförande handlar om: en uthållig och påtaglig växtkraft ska leda till att Herrljunga kommun blir en än mer framgångsrik kommun samt uppnår det övergripande målet om 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål och prioriterade mål 2019

Kommunens vision, "Växtkraft 10 000 – Våga – Vilja – Växa" och dess övergripande inriktningsmål är vägledande för kommunens verksamheter men den ligger även till grund för kommunens ägardirektiv för de kommunala bolagen.
Nämnderna har antagit ett antal prioriterade mål med målindikatorer samt mätetal, vilka utgår från antagna inriktningsmål. I detta budgetdokument framgår inriktningsmålen samt nämndernas prioriterade mål. Målindikatorer och mätetal finns att läsa i respektive nämnds budgetdokument.

Nämnd	Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva! Prioriterade mål
KS	Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka
KS	Andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka
BN	Alla barn och elever ska känna sig trygga och kunna utvecklas så att de kan förverkliga sina drömmar med tro på sig själva
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka
TN	Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv
BMN	Serviceföretag ska vara säkra ur hälsoskyddssynpunkt
BMN	Herrljunga kommun ska ha en väl fungerande räddningstjänst

Nämnd	Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun! Prioriterade mål
KS	Tätorter och byar planeras och bebyggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt
KS	Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas
BN	All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv
TN	Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka
BMN	Antal bostäder inom 1 km från Herrljunga tågstation ska öka
BMN	Gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden

Nämnd	Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla! Prioriterade mål
Alla	Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare
KS	Andel medborgare som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka
BN	Alla barn och elever ska utveckla förmågan att arbeta i demokratiska arbetsformer
BN	Förskola och skola som präglas av god tillgång och hög kvalitet
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga
TN	Fördjupat samarbete mellan förvaltningen och mellan nämnder
BMN	Antalet bostäder i kommunen ska öka
BMN	Antalet attraktiva bostadsområden i kommunen ska öka

Nämnd	Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv! Prioriterade mål
KS	Samarbetet gymnasieskola - näringsliv ska stärkas
KS	Företagsklimatet ska förbättras
BN	Barn och elever ska stimuleras redan i tidiga år för att utveckla ett entreprenöriellt lärande
BN	Invånare i kommunen ska ha ett minskat beroende av försörjningsstöd
SN	En välmående arbetsplats skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet
TN	Köp av industrimark ska underlättas
TN	Industrimark ska marknadsföras
BMN	Underlätta för företag att följa miljöbalken
BMN	Underlätta för företag att använda förnybar energi och att använda energi effektivare

Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi! Prioriterade mål
Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till minst 2 % av kommunens skatter och generella statsbidrag.
Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat
För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 35 %.

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet Prioriterade mål
Sjukfrånvaron ska minska
Andelen heltidsanställda ska öka

Ekonomisk analys

Herrljunga kommun budgeterar ett resultat för 2019 på 8,8 mnkr. Relateras kommunens budgeterade resultat till skatteintäkter och generella statsbidrag budgeteras kommunens resultat hamna på 1,6 procent. Resultatet för 2020 och 2021 budgeteras till 2,4 respektive 2,5 procent. Det finansiella målet om 2 % uppfylls på en treårsperiod.

Herrljunga kommuns investeringsutgift beräknas för 2019 uppgå till 100,8 mnkr vilket är en fortsatt mycket hög investeringsnivå. För åren 2020 och 2021 är investeringarna budgeterade till 117,7 mnkr respektive 84,1 mnkr. Totalt för budgetperioden beräknas kommunen investera 302,6 mnkr. Kommunen kommer inte att kunna självfinansiera 2019 års investeringsutgifter, självfinansieringsgraden beräknas till 34 procent Självfinansieringsgraden minskar årligen, från 109 procent bokslut 2015 till 34 procent i budget 2019. För hela budgetperioden 2019-2021 beräknas självfinansieringsgraden till 40 procent. Målet att självfinansiera investeringar under en femårsperiod kommer inte att hållas.

Modell för finansiell analys

Utifrån 2019 - 2021 års budgeterade resultat- och balansräkning samt investeringsbudget lämnas här en kortfattad ekonomisk analys vilken utgår från fyra ekonomiska perspektiv. Dessa perspektiv är Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll.

Mål för "God ekonomisk hushållning"

Herrljunga kommun har antagit tre finansiella mål som tillsammans skapar grundförutsättning för att uppnå det som kommunallagen kallar för "God ekonomisk hushållning". Dessa tre mål utgörs av:

Resultatmål - Det årliga resultatet ska i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag långsiktigt uppgå till minst 2 procent.
Soliditeten - Ska långsiktigt uppgå till minst 35 procent. (ansvarsförbindelsen medräknad)
Investeringar - Nettoinvesteringarna ska under en rullande femårsperiod (budgetperioden + två år dessförinnan) finansieras av egna medel (årligt resultat + avskrivningskostnader)
Den ekonomiska analysen tar sin utgångspunkt i dessa tre finansiella mål.

RESULTAT

Resultatutveckling

Under 2000-talet har Herrljunga kommun redovisat negativa resultat vid 4 tillfällen. I början av 2000-talet har resultatnivån legat på en relativt sett låg nivå men har under senaste åren förbättrats. Under de senaste fem åren (2013-2017) har resultaten förbättrats och uppgår i snitt till 3,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatutvecklingen har varit stark under de senaste fem åren och nivån har under alla år varit över 2 procent.

Resultatutveckling	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Resultat mnkr	18,8	23,6	11,9	8,8	13,3	14,5
Resultat/skatter & statsbidrag	3,7%	4,5%	2,2%	1,6%	2,4%	2,5%

Tabell 1: Resultatutveckling

För budgetperioden 2019 – 2021 uppgår resultatnivån till 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag vilket innebär att det finansiella resultatmålet är uppnått för budgetperioden. För 2019 budgeteras resultatet till 8,8 mnkr, för 2020 till 13,3 mnkr och för 2021 till 14,5 mnkr. Dessa resultatnivåer är inte tillräckliga för tillsammans med avskrivningarna kunna finansiera kommunens budgeterade investeringsutgifter.

Andel av skatteintäkter

En viktig förutsättning för en god ekonomi är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än vad kommunens främsta intäktskälla – skatteintäkter och generella statsbidrag gör. I tabell 2 framgår att kommunen har en bra följsamhet mellan utvecklingen av verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter och generella statsbidrag. Kommunen följer resultatmålet för budgetperioden 2019-2021.

Förändring %	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Nettokostnader	2,5	4,8	3,9	2,0	1,9	2,5
Skatter & statsbidrag	4,2	3,8	3,2	1,5	2,7	2,7

Tabell 2: Årlig förändring av verksamhetens nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag uttryckt i procent.

En annan förutsättning för en god ekonomi är att verksamhetens nettokostnader långsiktigt understiger 98 procent av skatteintäkterna och generella statsbidrag.
Av tabell 3 framgår att verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag befunnit sig på en bra nivå. För budgetperioden 2019 – 2021 är andelen nettokostnader 97,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket är precis under den nivå som anges som god ekonomi.

Avskrivningarna i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ökar under budgetperioden. Detta beror på de stora investeringsnivåerna som beräknas under perioden.
Den negativa förändringen i avskrivningskostnaderna beror på att kommunens investeringsutgifter haft en snabbare ökningstakt i procent än vad som gäller för skatteintäkter och generella statsbidrag. Stora investeringsåtaganden kommer succesivt att minska det finansiella utrymmet för verksamhetens nettokostnader.

Kostnader %	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Nettokostnad	-92,5	-92,0	-93,6	-93,9	-92,9	-92,2
Avskrivningar	-3,9	-3,6	-4,4	-4,6	-4,9	-5,4
Finansiellt netto	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totalt netto	**-96,3**	**-95,5**	**-97,8**	**-98,4**	**-97,6**	**-97,5**

Tabell 3: Kostnader i förhållanden till skatteintäkter och generella statsbidrag

Investeringsnivå och självfinansieringsgrad
Ett finansiellt mål är att kommunen ska kunna finansiera investeringsutgifterna med egna medel. För enstaka år kan denna målsättning vara svår att uppnå, däremot är det väsentligt att kommunen under en rullande femårsperiod kan självfinansiera alla investeringsutgifter, vilket tar bort behov av extern upplåning och då även räntekostnader.

Under perioden 2010 – 2016 har kommunen totalt sett haft förmågan att finansiera investeringsutgifterna med egna medel. För budgetperioden 2019 – 2021 klarar kommunen inte av målet att självfinansiera budgeterade investeringsutgifter. För den löpande femårsperioden, 2017 – 2021 ligger självfinansieringsgraden i genomsnitt på 48 procent, vilket är långt under målsättningen om 100 procent.

KAPACITET

Soliditet och skuldsättningsgrad
Soliditeten uttrycker betalningsförmågan på lång sikt eller uttryckt på annat sätt, hur stor andel av tillgångsmassan som är finansierad via det egna kapitalet. Skuldsättningsgraden visar hur mycket av tillgångsmassan som inte är finansierad via det egna kapitalet.

Kommunfullmäktige beslutade i juni att lägga in pensionsskulden i balansräkningen inför budgetår 2019. Detta påverkar soliditeten negativt. Av tabell 4 framgår att soliditeten inkl pensionsskulden för budgetperioden 2019 – 2021 kommer att minska något under perioden. Det finansiella målet reviderades i och med ny redovisning av pensionsskuld och ska nu inte understiga 35 procent. Målet kommer att uppfyllas med knapp marginal 2020, 2021. Skuldsättningsgraden ökar lite mer under 2019-2021 främst på grund av den höga investeringsnivån.

	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Soliditet	70,2	74,2	68,5	-	-	-
Soliditet inkl pensionsskuld	-	-	-	37,0	35,3	35,2
Skuldsättningsgrad	29,8	25,8	31,5	63,0	64,7	64,8

Tabell 4: Soliditet och skuldsättningsgrad

RISK

Likviditet
Likviditeten visar på hur betalningsförmågan ser ut på kort sikt och mäts genom att likvida medel (bank + korta fordringar) ställs i relation till korta skulder.
Herrljunga har en idag en betryggande likviditet. Under de senaste fem åren har likviditeten pendlat mellan 97 procent till över 100 procent. Orsaken till de senaste årens förbättrade likviditet beror på höga årsresultat samtidigt som investeringsutgifterna inte varit allt för höga. Tillsammans har detta skapat ett positivt kassaflöde vilket förstärkt likviditeten. För budgetperioden 2019-2021 sjunker likviditeten drastiskt, vilket kan förklaras i de investeringsnivåer kommunen planerat under perioden.

Borgensåtaganden
Kommunen har ett omfattande borgensåtagande som för 2017 uppgick till 407 mnkr. Den övervägande delen av borgensåtaganden avser de kommunägda bolagen; Nossan förvaltning AB, Herrljunga Bostäder AB samt Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler. En mindre andel är riktade mot föreningar.
Under 2015 - 2017 har kommunens borgensåtaganden ökat för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler samt Herrljunga bostäder AB.

KONTROLL

Budgetavvikelse
En viktig del för att nå och bibehålla "God ekonomisk hushållning" är att det finns en god budgetföljsamhet i kommunen. Det är många olika faktorer som påverkar ett årsresultat. Vissa poster har kommunen begränsade möjligheter att påverka. Hit hör skatteunderlagets utveckling vars förändring i första hand hänger samman med den samhällsekonomiska utvecklingen. Det mest väsentliga är dock påverkbart och handlar framför allt om hur nämnderna kan hålla verksamheternas nettokostnader inom tilldelade kommunbidrag.
Under åren 2010-2012 redovisade kommunen stora negativa avvikelser i kommunbidrag. Från år 2014 har bara positiva avvikelser redovisats, budgetföljsamheten på ett påtagligt sätt förbättrats. Rutiner med kontinuerliga uppföljningar och snabbt agerande vid befarade underskott har på ett påtagligt sätt förbättrat budgetföljsamheten och därmed ekonomin.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Under de senaste åren har budgetföljsamheten för både kommunen i sin helhet men även för nämnderna förbättrats. Årsresultaten har kunnat stärkas, självfinansieringsgraden på investeringar ökat och soliditeten har stärkts. Med andra ord har de finansiella mål som kommunfullmäktige antagit i stor utsträckning kunnat infrias, vilket är viktigt för att Herrljunga kommun ska kunna leva upp till målsättningen om "God ekonomisk hushållning".

För budgetperioden 2019 – 2021 kan inte alla de tre finansiella målen uppnås. Kommunen har en hög ambition i investeringsbudget, vilket skapar ett glapp mellan budgeterade investeringsutgifter och årens resultat och avskrivningar. Målet om att långsiktigt nå 100 procent självfinansiering kan därför inte uppnås under kommande budgetperiod. Herrljunga kommun har inför 2019 valt att lägga in ansvarsförbindelsen för pensioner i balansräkningen, vilket medför att det egna kapitalet minskar med skuldens storlek. Soliditetsmålet i samband med införandet minskas från drygt 70 procent till drygt 35 procent. Införandet av pensionsskulden tillsammans med höga investeringsnivåer bidrar till att soliditetsmåttet minskar under kommande budgetperiod. Målet om minst 35 procents soliditet kan dock hållas. Resultatnivån befinner sig för det enskilda året 2019 under 2 procent, men över hela budgetperioden kan målet om att ha ett resultat över 2 procent i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag kunna hållas.

Sammantaget kan det konstateras att budgeten för 2019 – 2021 är en budget med en hög ambitionsnivå i investeringar som kommer att utmana de finansiella målen. Framöver kommer driften att påverkas med högre kapitalkostnader, vilket eventuellt kan medföra lägre resurser till verksamhet. För åren framöver finns även anledning att förvänta sig en ökad ekonomisk belastning för de kommunala verksamheterna till följd av förändringar i demografin. Befolkningsprognosen pekar på en allt äldre befolkning och därmed också på sikt ökade vårdbehov. Förskoleverksamheten har under senare år vuxit och kommer att fortsätta växa.

Ekonomisk budget

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Verksamhetens nettokostnader	-482 893	-505 593	-507 601	-514 884	-522 835	-532 888
Planenliga avskrivningar	-18 860	-23 682	-20 274	-25 328	-27 752	-31 468
Verksamhetens nettokostnader	**-501 753**	**-529 275**	**-527 875**	**-540 212**	**-550 587**	**-564 356**
Skatteintäkter	409 918	430 045	417 789	432 989	440 803	454 930
Generella statsbidrag	114 880	106 741	106 693	112 059	120 336	123 104
Extra statsbidrag		3 649	4 486	3 200	1 920	-
Finansiella intäkter	1 119	1 000	1 750	1 000	1 000	1 000
Finansiella kostnader	-547	-270	-820	-200	-200	-200
Årets resultat	**23 619**	**11 890**	**2 023**	**8 836**	**13 272**	**14 478**
Resultat i % av skatteintäkter	4,5%	2,2%	0,4%	1,6%	2,4%	2,5%
Investeringsnivå	-46 536	-69 930	-73 017	-100 771	-117 675	-84 125
Egna tillförda medel	42 479	35 572	22 297	34 164	41 024	45 946
Finansiellt över- resp underskott	-4 057	-34 358	-50 720	-66 607	-76 651	-38 179
Ack Egna medel/Externa lån	-	91 194	50 720	150 930	227 581	265 760
Kommunbidrag	**-500 313**	**-526 353**	**-524 033**	**-537 656**	**-550 284**	**-567 108**
Återföring finansiella kostnader	192					
Kapitalkostnad - avskrivningar	18 860	23 682	20 274	25 328	27 752	31 468
Kapitalkostnad - Internränta	6 658	5 913	5 913	6 518	7 856	9 805
Gemensamma intäkter/kostnader	-8 290	-8 835	-9 755	-9 074	-8 159	-7 053
Avskrivningar	-18 860	-23 682	-20 274	-25 328	-27 752	-31 468
Verksamhetens nettokostnader	-501 753	-529 275	-527 875	-540 212	-550 587	-564 356
Gemensamma kostnader						
Finansiell kostnad införd pensionsskuld	-8 653	-9 500	-11 300	-7 504	-6 589	-5 483
Utvecklingsmedel	-	-335	-335	-2 000	-2 000	-2 000
Bankkostnader	-	-	-	-70	-70	-70
Pensionskostnader	388	-	-			
Över/underskott PO-pålägg	891	500	500	500	500	500
Deponi Tumberg	764	1 000	450	500	500	500
Försäljning mark + exploatering + övrigt	1 258	-	1 562			
Semesterlöneskuld	-1 314	-500	-500	-500	-500	-500
Lämnade bidrag	-1 336	-	-132			
Övriga kostnader	-288	-	-			
Gemensamma kostnader	**-8 290**	**-8 835**	**-9 755**	**-9 074**	**-8 159**	**-7 053**

Balansräkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
TILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar			107			
Materiella anläggningstillgångar	307 917	380 517	360 532	429 391	519 314	571 971
Finansiella anläggningstillgångar	148 534	150 000	148 614	150 000	150 000	150 000
Summa anläggningstillgångar	**456 451**	**530 517**	**509 252**	**579 391**	**669 314**	**721 971**
Bidrag till statlig infrastruktur	**2 464**	**500**	**2 376**	**2 200**	**2 070**	**1 940**
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	3 397	3 000	3 190	3 500	3 500	3 500
Kortfristiga fordringar	46 110	30 000	30 000	30 000	20 000	20 000
Kassa och bank	95 676	50 000	50 000	50 000	40 000	30 000
Summa omsättningstillgångar	**145 183**	**83 000**	**83 190**	**85 700**	**65 570**	**55 440**
SUMMA TILLGÅNGAR	**604 097**	**614 017**	**594 818**	**665 091**	**734 884**	**777 411**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Summa eget kapital	**432 604**	**420 552**	**434 627**	**245 940**	**259 212**	**273 690**
(därav årets resultat)	23 619	11 890	2 023	8 836	13 272	14 478
(därav RUR)	18 000	6 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Avsättningar för pension	8 285	9 000	8 246	198 437	196 866	193 858
Övriga avsättningar	26 829	25 000	27 388	25 000	20 000	20 000
Summa avsättningar	**35 114**	**34 000**	**35 633**	**223 437**	**216 866**	**213 858**
Långfristiga skulder	1 138	0	1 108	0	0	0
Kortfristiga skulder	135 241	159 465	123 450	195 714	258 806	289 863
Summa skulder	**136 379**	**159 465**	**124 558**	**195 714**	**258 806**	**289 863**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**604 097**	**614 017**	**594 818**	**665 091**	**734 884**	**777 411**

Kassaflödesanalys

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Den löpande verksamheten						
Inbetalningar från kunder	80 308	84 700	92 600	88 000	87 000	83 000
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm	521 641	547 600	535 300	549 000	569 000	579 000
Inbetalningar av bidrag	96 123	66 600	57 200	69 000	78 000	69 000
Övriga inbetalningar	-177	-0	0	-	-	-
Utbetalningar till leverantörer	-203 531	-212 100	-203 000	-184 000	-171 000	-189 000
Utbetalningar till anställda	-408 337	-418 700	-439 800	-430 000	-433 000	-448 000
Utbetalningar av bidrag	-21 495	-15 200	-17 200	-19 000	-18 000	-18 000
Övriga utbetalningar	-	-	-	-	-	-
Ränteintbetalningar	1 119	1 000	1 700	1 000	1 000	1 000
Ränteutbetalningar	-219	-300	-800	-200	-200	-200
Förändring avsättning	-314	-389	1 421	402	-5 125	-2 675
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**65 118**	**53 211**	**27 421**	**74 202**	**107 675**	**74 125**
Investeringsverksamheten						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-47 057	-96 410	-73 017	-74 202	-117 675	-84 125
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	390	-	-	-	-	-
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-141	128	-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-	-
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	1 087	-1 466	-80	-	-	-
Bidrag till statlig infrastruktur	-	-1 138	-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-45 721**	**-98 887**	**-73 097**	**-74 202**	**-117 675**	**-84 125**
Finansieringsverksamheten						
Upptagande av lån	-	-	-	-	-	-
Amortering av lån	-	-	-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-			-	-	-
Förändring av likvida medel	**19 397**	**-45 676**	**-45 676**	**-**	**-10 000**	**-10 000**
Likvida medel vid årets början	76 279	95 676	95 676	50 000	50 000	40 000
Likvida medel vid årets slut	95 676	50 000	50 000	50 000	40 000	30 000
Förändring av likvida medel	**19 397**	**-45 676**	**-45 676**	**-**	**-10 000**	**-10 000**

Investeringsbudget

Skattefinansierade investeringsutgifter	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Markköp	2 000	2 000	2 000
Genomförande IT-strategi	2 000	1 500	1 500
IT kapacitetsutökning*	2 000	2 000	
Ombyggnation Wifi Herrljunga bildning	2 000	300	300
Konstgräsplan Herrljunga		5 000	
Kommunal ledningsförmåga teknik	475		
Kommunal ledningsförmåga Brandstation	1 161		
Kommunal ledningsförmåga tillträdesskydd	125		
Kommunal ledningsförmåga IT-säkerhet	150		
Delsumma kommunstyrelsen	**9 911**	**10 800**	**3 800**
Inventarier / Inventarier IT BN	1 000	1 000	1 000
Lekplatser fsk/skola upprustning	300	300	300
Inventarier vid Horsby förskola och skola	750	750	
Förstudie förskola Eggvena/Hudene	200		
Delsumma bildningsnämnden	**2 250**	**2 050**	**1 300**
Inventarier	500	500	500
VivaApp	300		
Delsumma socialnämnden	**800**	**500**	**500**
Räddningsmaterial	200	200	200
Inventarier Räddningstjänst (rullband)	80		
Vatten/skumtank	1 000		
Lastväxlare inkl tank			2 700
Larmställ			500
Delsumma bygg och miljönämnden	**1 280**	**200**	**3 400**
Tillgänglighetsanpassningar			
Tillgänglighetsanpassning	300	300	300
Fastighet			
Reinvesteringar fastigheter	9 000	9 000	9 000
Maskiner fastighetsskötsel	200	200	200
Verksamhetsanpassningar	900	900	900
Säkerhetshöjande åtgärder	900	900	900
Utemiljö Björken 10		400	
Värmeanläggning till Gäsenegården			4 500
Idrottshall			30 000
Brandskydd Hemgården		3 400	
Gata & Park			
Mindre gatuanläggningar	1 000	1 000	1 000
Asfaltering/reinvestering gata	1 000	1 000	1 000
Upprustning allmänna lekplatser	200	200	200
Upprustning av torget			800
Gatubelysningsstyrning	300		

Skattefinansierade investeringsutgifter	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Intern service			
Städ och tvättmaskiner	200	200	200
Köksredskap och tunneldisk Nyhaga (Hagen)	355		
Fritid			
Idrottsmaterial/redskap simhall	125	125	125
Anpassning omklädningsrum idrottshallen hrja sportcenter	300		
Löparspår Annelund			300
Skateboardpark	250		
Utegym (2 st)		200	200
Beställningar via Tekniska			
Horsby förskola/skola/kök och matsal	32 700	5 800	
Ombyggnad av Mörlanda förskola/skola	10 000	10 000	
Ombyggnad Od skola / fsk	4 000	4 000	
Ombyggn Altorpskolan	10 000	10 000	10 000
Hudene tillbyggnad av kök, enligt Lokalresursplan	2 300		
Hagen ombyggnation samt nybyggnation, enligt Lokalresursplan	10 000	10 000	10 000
Ombyggnad av Hemgården, enligt Lokalresursplan	2 500	2 500	2 500
Ombyggnation Gäsenegården, enligt Lokalresursplan		3 000	3 000
Förskola Herrljunga, enligt Lokalresursplan		30 000	
Förskola Eggvena/Hudene, enligt Lokalresursplan		5 000	
Delsumma tekniska nämnden	**86 530**	**98 125**	**75 125**
Summa skattefinansierade inv. utg.	**100 771**	**111 675**	**84 125**
Avgiftsfinansierade investeringsutgifter			
Summa avgiftsfinansierade inv. utg.			
Exploateringsinvesteringar			
Exploatering		6 000	
VA-anslutningar			
Summa exploateringsinvesteringar	0	6 000	0
Summa totala investeringar	**100 771**	**117 675**	**84 125**

Nämndernas kommunbidrag

Kommunbidraget är till för att utveckla kommunen i enlighet med gällande vision och mål 2015-2020, "Växtkraft 10 000-Våga-Vilja-Växa". Detta innebär att kommunbidraget ska finansiera genomförandet av de verksamhetsmål som utifrån visionen är politiskt tagna. Kommunbidraget ska också garantera att kommunförvaltningen levererar de välfärdstjänster som kommuninvånarna efterfrågar inom skolan och omsorgen, men även inom kultur, fritid och samhällsbyggnadsområdet. En budget i balans är ett tydligt finansiellt mål. För att uppnå detta fordras att kommunledning och verksamhetsansvariga utifrån löpande uppföljningar också arbetar med verksamhets- och ekonomistyrning.

Resursfördelningsmodellen fastställer nämnder och styrelsers kommunbidrag för 2019. Resursfördelningsmodellen utgår ifrån fastställda planeringsförutsättningar i PKV, procentuell löneuppräkning, verksamhetsförändringar, internränta, etc. För 2019 gäller uppräkning med PKV, 1,9 procent och lönerevision med 2,6 procent. Det tillgängliga kommunbidraget fastställdes i kommunfullmäktiges junibeslut till 537 656 tkr. Se tabell nedan.

Verksamhet (tkr)	Kommunbidrag 2017	Kommunbidrag 2018	Kommunbidrag 2019
Kommunfullmäktige, valnämnd, revision	1 595	1 875	1 811
Kommunstyrelsen	32 501	33 446	34 805
Bildningsnämnden	237 415	245 096	241 765
Socialnämnden	193 680	203 276	201 436
Tekniska nämnden	18 563	19 765	35 592
Bygg- och miljönämnden	14 543	14 938	14 292
Lönerevidering 2017	7 520		
Lönerevidering 2018		7 802	
Lönerevidering 2019			7 955
Förändring kapitalkostn 2017	(3 906 utfördelat)		
Förändring kapitalkostn 2018		-2 506	
Förändring kapitalkostn 2019			(1 451 utfördelat)
Utvecklingsmedel KS		1 996	
SUMMA	505 817	525 688	537 656

Budgeterat kommunbidrag uppgår till 537 656 tkr, vilket jämfört med 2018 års kommunbidrag är uppräknat med 11 968 tkr eller 2,3 procent. En förklaring till varför kommunbidragsramarna är lägre för alla nämnder förutom Tekniska och kommunfullmäktige i denna uppställning beror på att en ramväxling av alla internhyrors kapitalkostnader genomfördes under 2018. Tekniska nämnden har sedan 2018 budget för alla kapitalkostnader på fastighetssidan. Internhyrorna innefattar enbart driftskostnader och därför krävs inte någon täckning för kapitalkostnaderna i köpande nämnd.

Gemensamma kostnader/intäkter

Budgeten för gemensamma kostnader och intäkter avser intäkter och kostnader som berör hela kommunen. Tabellen nedan visar de gemensamma kostnader och intäkter som budgeterats för 2017-2019. Inför budget 2019 har beslut fattats av kommunfullmäktige att införa pensionsskulden intjänad före 1998 i balansräkningen, sk fullfondsmodellen. Ökning/minskning av pensionsskulden kommer att påverka kommunens resultat och kommer att hanteras i kommunens gemensamma kostnader/intäkter (även kallad finansen). Den budgeterade raden för pensionsutbetalningar ersätts med en finansiell kostnad för pensionsskulden. År 2017 och framåt har kommunstyrelsens utvecklingsmedel budgeterats under kommunens gemensamma intäkter och kostnader. För

2019 finns totalt 2 000 tkr som kommunstyrelsen kan förfoga över gällande utvecklingsprojekt. Ett överskott som delas med Vårgårda kommun är budgeterat till totalt 1 000 tkr, varav Herrljungas andel är 500 tkr.

Gemensamma intäkter/kostnader (tkr)	2017	2018	2019
Finansiell kostnad pensionsskuld	-8 900	-9 500	-7 504
Utvecklingsmedel	-3 000	-1 000	-2 000
Bankkostnader	-70	-70	-70
Förändring semesterlöneskuld	-500	-500	-500
Deponi Tumberg	0	0	500
Överskott PO	0	500	500
SUMMA	**-12 470**	**-10 570**	**-9 074**

Nämndernas budget

Kommunfullmäktige, valnämnd, revision och krisledningsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktiges ledamöter är direktvalda genom allmänna val. Som kommunens högsta beslutande organ fastställer fullmäktige budget, årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen men även om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter och organisation.
Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Allmänheten kan lämna in frågor samt förslag till fullmäktige. Dessa bereds och hanteras på samma sätt som de motioner som ledamöterna lämnar. Sammanträdena anslås på anslagstavla och annonseras i lokala medier. Val till kommunfullmäktige sker vart fjärde år, senaste valet ägde rum 2018.

Revision
Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Med sina insatser kan revisionen också bidra med förslag till förbättring och utveckling.

Revisionen utgörs av sex förtroendevalda revisorer utsedda av fullmäktige med uppgift att granska styrelse och nämnder. Revisionen utgör ett av fullmäktiges kommunaldemokratiska instrument för att utvärdera, effektivisera och kontrollera den kommunala verksamheten.
Revisorerna beslutar hur revisionsarbetet ska organiseras och genomföras och upprättar årligen en plan över sitt arbete med vissa utvalda granskningsområden med utgångspunkt i väsentlighet och risk. Revisionen bedömer om nämndernas interna kontroll är tillfredställande och om bokslutet är rättvisande och uppfyller kraven om god redovisningssed. Revisionsarbetet utgår från innebörden i god revisionssed som bland annat omfattar förtroende, oberoende, objektivitet, helhetssyn, samverkan, öppenhet och kommunikation.

Valnämnd
Valnämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val. Det gäller val till riksdag, regions- och kommunfullmäktige och sker vart fjärde år. Val till EU-parlamentet sker vart femte år.
Valnämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt Vallagen och Kommunallagen. För att kunna fullgöra sina uppgifter ska valnämnden ha tillgång till personal i den omfattning som behövs.
Val till EU-parlamentet kommer att ske under 2019.

Krisledningsnämnd
I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting.

Nämnden träder i funktion först i samband med extra ordinär händelse.
En extra ordinär händelse kännetecknas av att den:

- Avviker från det normala
- Innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner

- Kräver skyndsamma åtgärder.

Planeringen inför en extra ordinär händelse är en uppgift för den normala organisationen.
Kommunen ska för varje mandatperiod fastställa en plan för hur extra ordinära händelser ska hanteras.

Ekonomi

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Kommunfullmäktige	712	924	924	942
Revision	667	682	682	695
Valnämnd	11	269	269	174
Summa	**1 390**	**1 875**	**1 875**	**1 811**
Kommunbidrag	1 595	1 875	1 875	1 811
Resultat	205	0	0	0
Intäkter	*-1 595*	*-1 875*	*-1 875*	*-1 811*
Kostnader	*1 390*	*1 875*	*1 875*	*1 811*
Nettokostnad	-205	0	0	0

Kommunfullmäktige, revision och valnämnd har i budget 2019 tilldelats en ram om 1 811 tkr. Det är en minskning med -64 tkr jämfört med föregående års budget. Minskningen beror på att man budgetåret 2018 hade en större ramtilldelning för riksdag, landsting och kommunval. Medräknat i budget för 2019 är extra medel för EU-valet samt generella prisuppräkningar.

Kommunstyrelsen

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.
Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunledning

Verksamhet kommunledning har en övergripande roll att leda och styra kommunens verksamhet mot uppsatta mål.

Kommunledning ansvarar för säkerhetsarbete och samordning genomförs i kommunen. Kommunledning ansvarar också för samarbetet med myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Kommunledning ansvarar för näringslivsutveckling som sker genom ett samarbete med Fokus Herrljunga. Under kommunledning bedrivs det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet samt den översiktliga samhällsplaneringen

Administration och kommunikationsenheten
Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv administration och kommunikation. Intern och extern kommunikation ska vara snabb, korrekt och med tydliga budskap. Avdelningen ska säkerställa att kommunövergripande styrdokumenten är aktuella och ändamålsenliga. Ordning i arkiven och snabb registraturen ska bidraga till god insyn i kommunens verksamheter.

Enheten stödjer även den politiska organisationen och de förtroendevalda i det dagliga arbetet. Transparens och öppenhet ska genomsyra samtliga verksamhetsområden. Medborgare och övriga intresserade ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt komma i kontakt med kommunen och få hjälp med sina ärenden.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni
Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT/Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för att den tekniska IT-säkerhetsnivån är rätt. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa.

Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Servicenämnd Ekonomi/Personal
Personalavdelningen och Ekonomiavdelningen är organiserade i en med Herrljunga kommun gemensam servicenämnd. Vårgårda är huvudman för denna nämnd. Uppdraget för Ekonomi- och Personalavdelningen är att verka stödjande för chefer och verksamheterna. Ekonomiavdelningen ansvarar för intern- och externredovisning samt att budget och ekonomiska uppföljningar, såsom månadsrapporter och bokslut sammanställs och överlämnas för politiska beslut.
Personalavdelningen har två huvudområden – en HR-avdelning som ansvarar för personalstrategiska frågor och ger stöd i personaloperativa frågor och en Löneavdelning som administrerar löner och arvoden till anställda och förtroendevalda med flera. HR-avdelningen ansvarar för att driva en enhetlig personalpolitik för den kommunala förvaltningen samt att arbeta med arbetsmiljöfrågornas utveckling. HR-avdelningen ger stöd vid rekrytering, rehabilitering, förhandlingar, arbetsrättsliga frågor och samordnar bland annat samverkansprocesserna och pensionsfrågor.

Verksamheten under 2019

Kommunledning
Prioriterade arbetsområden för kommunledning är att utveckla bästa möjliga klimat för företagande. Fokus kommer att ligga på aktiviteter som förbättrar tillgången på kompetens i vår kommun, både genom nära samarbete företag och skola och genom att verka för en ökad inflyttning.

Besöksnäringen arbetar med kvalitetsförbättringar med syfte att öka upplevelseföretagandet i Herrljunga. Ställningstagande ska ske avseende hur ansvaret för besöksnäringen ska hanteras i ett framtidsperspektiv.

Den 2017 antagna översiktsplanen ska ajourhållas och uppgraderas med syfte att ånyo antas inom mandatperioden. Planering av detaljplaner för bostadsbyggande och verksamheter ska prioriteras. Planering och genomförande av bostadsbyggande ska öka, med syfte att långsiktigt skapa förutsättningar för 50 bostäder per år.

Administration och kommunikationsenheten
Året 2019 ska handla om medborgaren, tydliga budskap och demokrati. Hemsidan ska fungera som ett tillgängligt verktyg för de som vill komma i kontakt med kommunen, hitta information och engagera sig i demokratifrågor. Administrationen ska digitaliseras och vi ska fortsätta arbetet med en långsiktigt hållbar kommun där det är gott att leva. Informationssäkerhetsarbetet ska utvecklas - våra informationstillgångar den ska hanteras säkert och korrekt.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni
IT-strategin
Fortsatt arbete med att genomföra IT strategin 2019 – 2020 i de båda kommunerna, vilket innebär byte av grundsystem från Novell till Microsoft. Bytet kommer att ge synergieffekter mellan kommunerna, samt en standardisering till övriga marknaden.
Arbetet genomförs i samarbete med företaget Advania.

"Sätta" ekonomin
Arbetet med att ta fram avtal mot verksamheterna fortsätter vilket medför en bättre kontroll av de ekonomiska transaktionerna till servicenämnden.

"Sätta" tjänsterna
Under 2019 kommer IT/Växel och telefoni att beskriva leverans i form av tjänster som skall vara tydlig ut till verksamheterna och på så vis får en tydlig bild av vad som förväntas av IT/Växel och telefoni.

Ständigas förbättringar av processerna
IT kommer att förbättra och utöka användandet av ITIL processer, ITIL är en process standard som används av IT organisationer.

Servicenämnd Ekonomi och personal
Under 2018 har ekonomiavdelningen arbetat med att utveckla och förbättra arbetssätt och rutiner i avdelningen. Ett större utvecklingsarbete har genomförts som kommer att påverka 2019, ny modul för leverantörsfakturahantering. Arbetet med utveckling av ekonomisystemet Raindance och leverantörsfakturaflöden kommer att fortsätta under 2019. Fokus kommer också att finnas gällande att gå igenom och se över processer, rutiner och arbetssätt för att få en förutsägbar och likartad ekonomiverksamhet i båda kommunerna. Grundinställningen hos ekonomiavdelningen är att arbeta proaktivt, ge stöd till chefer, politiker och övriga intressenter inom kommunen samt utveckla de processer, rutiner och arbetssätt som avdelningen idag arbetar utefter.

Personalavdelningens huvudsakliga fokus 2019 blir två kommunövergripande projekt inriktade på kommunens politiska mål för personal – att sänka sjukfrånvaron och öka andel heltidsanställningar. Arbetet kommer även att inriktas på tre mindre kommunövergripande projekt – att utveckla kommunen som attraktiv arbetsgivare, att stärka och utveckla chefers uppdrag som ledare och chefer samt att upparbeta ett gemensamt fungerande system för det systematiska arbetsmiljöarbetet – SAM och ett intern chefsförsörjningsprogram. Olika processer kommer att ses över för möjligheten att digitaliseras under 2019. Detta gäller framförallt övergripande introduktion, utbildning och marknadsföring av kommunerna.

Ekonomi

Kommunstyrelsens budgetram för 2019 är 34 805 tkr vilket är en ökad tilldelning med 389 tkr jämfört med föregående år. Budgetens förändring mot föregående år kan härledas till följande områden:

- Politisk justering enligt tidigare beslut där utvecklingsmedel om 1 995 tkr flyttas tillbaka till gemensamma intäkter/kostnader.
- Löneökningar enligt föregående års lönerevidering.
- Indexuppräkning enligt tidigare fastställda beslut om 1,9 % på externt och 2,3% på internt
- Ramväxling 314 tkr enligt tidigare fastställda beslut från bildning till IT avseende en 60 % tjänst IT-support
- Kompletterande ramväxling 234 tkr från bildning till IT avseende ytterligare 40 % -tjänst IT-support
- Kapitalkostnadsförändring 1 056 tkr
- Nationella beslut 10 tkr enligt tidigare fastställda beslut avseende Offentlighetsprincipen
- Löneökning för 2019 läggs i en lönepott och fördelas ut efter lönerevideringen i april och ligger inte med i kommunbidraget.

Område	Summa (tkr)	Förtydligande
Lönerevidering	437	2,6 % uppräkning
Prisuppräkning	333	1,9 % + 2,3% uppräkning
Kapitalkostnadsförändring	1 056	Utförda investeringar
Nationella beslut	10	Offentlighetsprincipen
Politisk justering	-1 995	Utvecklingsmedel
Ramväxlingar	314	IT-support
Kompletterande ramväxling	234	IT-Support
Total förändring	**389**	

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Kommunstyrelse	4 145	5 447	5 447	2 877
Kommunledning	9 571	8 015	8 015	9 010
Adm.-och kommunikation	3 919	4 207	4 207	4 257
IT/Växel/Telefoni	5 437	6 142	6 142	7 367
Reception	442	465	465	468
Ekonomi	3 902	4 667	4 467	4 503
Personal	6 602	6 466	6 466	6 323
Summa	**34 019**	**35 410**	**35 210**	**34 805**
Kommunbidrag	33 723	35 410*	35 410	34 805
Resultat	-295	**0**	**200**	**0**
Intäkter	*– 17 936*	*– 12 993*	*– 12 993*	*– 13 240*
Kostnader	*51 955*	*48 403*	*48 403*	*48 045*
Nettokostnad	**34 019**	**35 410**	**35 210**	**34 805**

Den organisatoriska fördelningen bygger i sin tur på att man bryter ut respektive kostnad och räknar upp med antingen PKV eller löneuppräkningen. Varje verksamhet får i sin tur höjd med de tiotusentalskronor som motsvarar uppräkningarna, efter detta justeras det på kontonivå för att se var och hur kostnader ska fördelas inom respektive verksamhetsområde.

Inför 2019 har en omfördelning om 769 tkr gjorts mellan servicenämnd och kommunledning.

Föregående år låg utvecklingsmedlen fördelat på både gemensamma kostnader/intäkter och i kommunbidragsramen. Genom ramväxlingen på 1 995 tkr flyttas alla utvecklingsmedlen till gemensamma kostnader/intäkter.

Bildningsnämnd

Ansvar och uppdrag

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- och kulturverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Gymnasiesärskola bedrivs inte i egen regi, utan platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. Nämndens kulturverksamheter innebär ett övergripande kulturansvar samt ett ansvar för bibliotek och musikskola. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård.

Kommunfullmäktige är huvudman för skolverksamheten och har utifrån inriktningsmål fastställt prioriterade mål för Bildningsnämnden samt fördelat ekonomiska resurser till nämnden i form av kommunbidrag. Nämnden har verksamhetsansvaret inför kommunfullmäktige, som i sin tur har huvudmannaansvaret inför staten. Statens uppdrag innebär att huvudmannen har ett ansvar för att utbildningen genomförs enligt statliga styrdokument så att mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas. Bildningsnämndens verksamheter har också att hantera en dubbel styrning genom att staten ställer krav på huvudmannen direkt, men också krav som går förbi huvudmannen direkt till rektorer och lärare. 2018-07-01 infördes en ny bestämmelse i skollagen som innebära att huvudmannen ska anställa en eller flera skolchefer. Skolchefens uppgift är biträda huvudmannen och se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs.
Nämnden har ansvar för att bedriva ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete vid sina verksamheter.

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsnämnd
Bildningsnämnd omfattar nämndens ledande och styrande politiska del. Nämnden har kontakt med verksamheten genom kontaktpolitiker. Bildningsnämnden fullgör huvudmannens ansvar för bildningsförvaltningens verksamheter. I vardagen leds och samordnas verksamheterna av bildningschefen.

Bildningskontoret
Under gemensamt ryms verksamheterna Bildningskontoret och Bildningsnämnden. Bildningskontoret består av en stab med bildningschef som har det samordnande tjänstemannaansvaret för nämndens verksamheter utvecklingsledare och två handläggare.

Elevhälsan, familjecentralen
Tillgång till elevhälsa ska finnas för elever i skolverksamheten från förskoleklass till gymnasieskola och elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan, som leds av verksamhetschef, syftar till att öka välbefinnandet bland eleverna och fokus ligger på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt att stödja eleverna att nå utbildningens mål.

Under verksamhetschef för elevhälsan finns också öppna förskolan som ingår i det förebyggande och främjande samarbetet i familjecentralen. Verksamheten vänder sig till vårdnadshavare med barn i förskoleåldern. Familjecentralen är ett samarbete mellan Bildnings- och Socialnämnd tillsammans med Barnmorskemottagningen, BMM, Närhälsan och Vårdcentral samt BHC, Närhälsan. Verksamheten ska också

ses som ett komplement till förskolan och vänder sig med aktiviteter och tidiga insatser för barn upp till 6 år. Verksamheten förutsätter deltagande av vuxen med ansvar för barnet.

Förskola

Förskoleverksamheten är organiserad i tre områden; Innerby, Ytterby och Molla/Mörlanda område. Varje område leds av en förskolechef. Verksamheten omfattar förskola i egen regi samt i annan huvudmans regi under benämningen gemensamt. Förskoleverksamheten har en god spridning i kommunen och i Ytterby område är förskolor knutna till varje grundskola.

Verksamhetens uppdrag är att erbjuda alla barn som har rätt till förskola en verksamhet där omsorg, utveckling samt lärande bildar en helhet och lägger en god grund för fortsatt utbildning. Förskolan ses som första delen i utbildningssystemet. Verksamheten ska vara trygg, rolig och lärorik. 2019-07-01 börjar en ny läroplan gälla för förskolan. Där läggs en betoning på undervisning och förskolans viktiga del i utbildningssystemet.

Pedagogisk omsorg i form av familjedaghem erbjuds de föräldrar som önskar denna verksamhet. Verksamheten är ett komplement till förskola och bedrivs i enskild regi vid Knattebo.

Grundskola

Omfattar förskoleklass- och grundskoleverksamhet både i egen regi och i annan huvudmans regi samt skolskjuts för grundskola och grundsärskola. Herrljunga kommuns grundskolor är organiserade i fem mindre enheter; Eggvena, Eriksberg, Hudene, Molla och Od samt tre större enheter; Altorp, Horsby och Mörlanda.

Eggvena, Eriksberg, Od och Hudene utgör rektorsområdet Fyrskolorna. Molla/Mörlanda bildar ett rektorsområde och Horsbyskolan är indelad i skolenheterna F-3 samt 4-6. De små enheterna samt Horsby och Mörlanda bedriver undervisning från förskoleklass till och med årskurs 6 medan Altorp är kommunens enda högstadieskola med årskurs 7-9.

Med ett antal mindre enheter får skolverksamheten en geografisk spridning i kommunen.

Grund- och gymnasiesärskola

Omfattar grundsärskola och gymnasiesärskola i egen och i annan huvudmans regi. Verksamhetens uppdrag är att ge de elever som har rättigheten att mottas i särskola en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan respektive gymnasieskolan. Grundsärskola bedrivs inkluderat i grundskolan för elever i de tidiga skolåren och för elever i åk 5-9 finns grundsärskola organiserad vid Altorpskolan. Platser i gymnasiesärskolan köps i annan kommun.

Fritidshem

Fritidshemsverksamheten kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och grundsärskola och ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshem finns vid samtliga grundskolor utom Altorpskolan. Jämfört med andra kommuner har Herrljunga kommun en mycket stor andel elever från förskoleklass till och med åk 6 i fritidshemsverksamheten.

Gymnasieskola

Omfattar gymnasieskola i egen regi och i annan huvudmans regi samt elevresor för gymnasieskola och gymnasiesärskola. Verksamhetens uppdrag är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Den interna verksamheten vid Kunskapskällan har ett programutbud bestående av dels små specialiserade yrkesprogram med goda samarbeten förankrade i det lokala näringslivet, dels ett flertal små studieförberedande program. Vid Kunskapskällan finns idag nio nationella program varav fyra är yrkesförberedande. Till detta kommer ett antal lärlingsplatser. Eleverna samläser i hög utsträckning programövergripande ämnen, vilket krävs för att göra det stora programutbudet möjligt.

Komvux

Kommunal vuxenutbildning tillhandahåller utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, samt utbildning i svenska för invandrare, SFI och särskild utbildning för vuxna. Sedan höstterminen 2013 bedrivs utbildningen i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och med verksamhet förlagd i Herrljunga och Vårgårda. Genom detta samarbete kan ett större och mer kvalitativt utbildningsutbud erbjudas. Etablerad samverkan sker sedan flera år kring yrkesutbildningar inom Boråsregionen, kallat BRvux. Denna samverkan ger möjlighet till ett större utbud av yrkesutbildningar för kommuninvånarna och är strategiskt viktig för kompetensförsörjningen i regionen.

Musikskola

Musikskolan bedriver undervisning för barn och ungdomar i kommunen från 7 år till och med den termin man fyller 25 år. Även vuxna erbjuds undervisning i mån av plats. Undervisningen sker dels i egna lokaler som är anpassade för ändamålet men också vid några av kommunens grundskolor. I de tidiga skolåren undervisas stråk- och blåselever i grupp. Terminsavgift dels för undervisning, dels för instrumenthyra, tas ut. Många publika arrangemang anordnas varje år och är en naturlig del av musikskolans verksamhet.

Bibliotek

Folkbiblioteksverksamheten är organiserad i ett huvudbibliotek i Herrljunga tätort och ett filialbibliotek i Ljung. Biblioteken är tillgängliga för alla. Biblioteket ska främja litteraturens ställning och intresset för läsning, bildning, upplysning och utbildning.

Biblioteket ägnar särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar, för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Andra prioriterade grupper är personer med funktionsnedsättning och personer som har annat modersmål än svenska. Biblioteket arrangerar eller medverkar till varierande kulturprogram för barn och vuxna.

Fritidsgård

Fritidsgården är en öppen verksamhet för ungdomar. Verksamheten vänder sig till alla från åk 7 till dess att man fyller 19 år. Fritidsgårdens mål är att vara en mötesplats där ungdomar kan känna samhörighet och växa som människor, utan krav på prestation. Ungdomarna själva är med och utformar verksamheten i syfte att skapa en attraktiv och meningsfull fritidssysselsättning. Verksamhet bedrivs i Herrljunga tätort i Altorpskolans lokaler.

Volymer/Nyckeltal

Ålder/årskurs	Budget 2018	Budget 2019	Förändring
Förskolan 1-3 inkl. kooperativ	233,5	231,5	– 2
Förskolan 4-5 inkl. kooperativ	262	248,5	– 13,5
Pedagogisk omsorg 1-3	7	9	2
Pedagogisk omsorg 4-5	7	7	0
Fritidshem inkl lov/garanti	429	430	1
Barn Förskoleklass	127	104	– 23
Elever årskurs 1-3	311	338	27
Elever årskurs 4-6	332	333	1
Elever årskurs 7-9	314	302	– 12
Elever kunskapskällan	249	250	1
Totalt	**2271,5**	**2253**	**-18,5**

Ålder/årskurs	Budget 2019
Förskola interkommunalt köp	7
Förskola interkommunalt sälj	12
Netto	**5**
Grundskola interkommunalt köp	18
Grundskola interkommunalt sälj	20
Netto	**2**
Gymnasiet interkommunalt köp	145
Gymnasiet interkommunalt sälj	60
Netto	**– 85**

Volym – Förskola/Grundskola/Gymnasie	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Förskola				
Antal folkbokförda 1-5 år (demografimodell)	555	548	554	562
Andel placerade 1-5 år (demografimodell)	93%	91%	93%	93%
Fritidshem				
Antal folkbokförda 6-12 år (demografimodell)	813	848	875	899
Andel placerade 6-12 år (demografimodell)	64%	60%	60%	60%
Grundskola				
Antal elever 6-15 (demografimodell)	1 033	1 064	1 068	1 091
Gymnasieskolan				
Antal elever 16-18 (demografimodell)	317	325	327	335
Musikskolan				
Andel elever åk 1-9	160	170	-	-

Nyckeltal -Förskola/Grundskola/Gymnasie	Utfall 2016	Utfall 2017	Riket 2016	Riket 2017
Förskola				
Nettokostnadsavvikelse % jmf referenskostnad	2%	10%	-	-
Nettokostnad/invånare	5 941	6 508	6 226	6 434
Fritidshem				
Nettokostnadsavvikelse % jmf referenskostnad	53%	57%	-	-
Nettokostnad/invånare	1 591	1 786	1 341	1 381
Grundskola				
Nettokostnadsavvikelse % jmf referenskostnad	8%	9%	-	-
Nettokostnad/invånare	10 193	10 498	9 908	10 377 kr
Gymnasieskolan				
Nettokostnadsavvikelse % jmf referenskostnad	10%	5%	-	-
Nettokostnad/invånare	4 647	4 546	3 680	3 751

Verksamheten under 2019

Bildningsförvaltningen
Bildningsförvaltningen söker de riktade statsbidrag som finns att söka. Under 2019 kommer förvaltningen att ta del av statsbidrag för lågstadielyft, fritidshemslyft och statsbidrag för mindre barngrupper i förskola bland många fler. Lågstadielyftet syftar till att ge förutsättningar för att öka lärarbemanningen i förskoleklass och åk 1-3. Målet är att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Fritidshemslyftet syftar till att öka bemanning och vuxentätheten i fritidshemmen. Statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan kan endast erhållas om barnantalet i grupperna minskar och för läsåret 2018/ 2019 höjs bidraget för Herrljungas del.
Lärarlönelyftet är en statlig satsning för att öka läraryrkets attraktivitet och bidra till en positiv löneutveckling. Bildningsförvaltningen har tilldelats statsbidrag och lärare som bedöms särskilt kvalificerade enligt reglerna har erhållit en högre lön. Satsningen fortsätter under 2019.

Legitimationskravet, som trädde i kraft i de flesta skolformer 2015-07-01, blir en utmaning att klara då legitimerade lärare är svårrekryterade. Legitimationskravet för lärare i grund- och gymnasiesärskola skjuts fram till 2022. För att nå legitimerad behörighet för grundsärskolan krävs omfattande fortbildningsinsatser.
En ny stadieindelad timplan kommer att trädde i kraft inför läsåret 2018/2019. Timplanen kommer att innebära att elever i åk 6 läser moderna språk, vilket alla elever åker till Altorp för att göra en dag per vecka i åk 6. Fr o m läsåret 2019/2020 kommer ytterligare timplansändringar; utökning av ämnet Idrott och Hälsa i åk 6-9 och utökning av matematik i högstadier. Om och i så fall hur timplansökningen i Idrott och Hälsa ställer krav på ytterligare tillgång till idrottshall utreds av förvaltningen.
En skyldighet att erbjuda 50 timmar lovskola för elever som går i åk 8 respektive åk 9 och är i behov av lovskola har införts och får full effekt under 2018.

Förskola
Projekteringen av ny förskola i Herrljunga tätort ingår i en samlad lösning vid Horsby där totalt åtta avdelningar förskoleverksamhet har planlagts med byggstart under 2019. Utöver tillbyggd förskola vid Horsby så behöver arbetet inledas under 2019 med förstudie av ytterligare en förskola i Herrljunga tätort.
Barnomsorg på obekväm tid finns för vårdnadshavare som är i behov av insatsen under tidiga vardagsmorgnar från 05.30 och vardagkvällar fram till kl 20.30. Vid behov lämnas en ansökan till förvaltningen som prövar om riktlinjerna för att beviljas barnomsorg på obekväm tid är uppfyllda.
I Ytterby förskoleområde kommer det att vara en fortsatt brist på förskoleplatser i Eggvena och Hudene. Vid platsbrist i Eggvena och Hudene kommer platser att anvisas vid förskolor i Herrljunga tätort.
Förskoleverksamheten fortsätter med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet under 2019.
Ledningsfunktionen av förskolans verksamhet har stärkts.

Grundskola, grundsärskola
Det systematiska kvalitetsarbetet resulterar i förbättrade uppföljningar och analyser av de mål skolan har att förhålla sig till. Underlagen består bland annat av trivselenkäter kring "mjuka" frågor samt sammanställningar och analyser av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen. Utvecklingsområden identifieras med insatser både på förvaltnings- och skolnivå. Arbetet är ständigt pågående och fortsätter under 2019.
Under ett antal år har grundskola, grundsärskola liksom övriga verksamheter arbetat med att utveckla tillgängligheten i förskola och skola för att göra den mer inkluderande för alla barn och elever. Planeringen av detta arbete har delvis skett i samarbete med SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten. Utvecklingsarbetet har haft som mål att öka kunskapen hos personalen kring elever i behov av stöd samt förse personalen med användbara strategier, metoder och redskap för att möta alla elever i det vardagliga arbetet. Arbetet fortsätter. Under 2019 kommer fokus inriktas på ett språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen och hur elever med svenska som andraspråk ska kunna mötas kvalitativt i undervisningen. Det sista grundskoleområdet kommer också att delta i Skolverkets satsning, Läslyftet. Fyrskolans område kommer att arbeta i ett hälsofrämjande projekt "Puls för Lärande". För detta projekt har Folkhälsomedel beviljats och projektet innebär en daglig pulsaktivitet.
En samverkan mellan grundskolans senare år och det lokala näringslivet utvecklas vidare under de kommande åren. Syftet är bland annat att synliggöra tillverkningsindustrin och det lokala näringslivet och därigenom

möjliggöra att alla ungdomar kan göra väl underbyggda programval till gymnasieskolan. Altorpskolan har en väl strukturerad verksamhet för detta och arbetar också med att eleverna får vara ute på PRAO.

Gymnasieskolan
Kunskapskällan arbetar vidare med att utveckla verksamheten och några prioriterade områden har arbetats fram och gemensamt valts ut i det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet med att nå upp till Bildningsnämndens rekryteringsmål gällande antalet elever som årligen startar på Kunskapskällan är ständigt pågående. Samverkan mellan företagande och näringsliv och Kunskapskällan vidareutvecklas, bland annat i syfte att skapa en större medvetenhet om de kompetenser som efterfrågas av tillverkningsindustrin.

Komvux
Ett samverkansavtal har tecknats för den gemensamma vuxenutbildningsorganisationen med Vårgårda som huvudman. Bildningsnämndens presidium ingår i samrådsgruppen som träffas ett par gånger per termin. Samrådsgruppen fungerar som samrådande organ för hantering av vuxenutbildningsfrågor.

Musikskola
Musikskolan kommer under 2019 att tydliggöra mål och riktlinjer och göra musikskolans verksamhet allt mer tillgänglig. Musikskolan ska bidra till att stärka det lokala kulturlivet och bidra till kommunens attraktivitet och utveckling. Ett område att utveckla är hur musikskolans olika musikkurser kan integreras och samverka på ett målinriktat sätt med kommunens olika skolverksamheter under skoltid. Musikskolan fortsätter att med stöd av Kulturrådets medel bredda sin verksamhet mot Kulturskola.

Bibliotek
Biblioteket satsar extra resurser på biblioteksverksamhet för barn och ungdom samt på ett digitalt lyft, som ska innebära mer regelbundna och frekventa Internet-drop-in för allmänheten. Utöver detta görs en satsning på arbete med marknadsföring av en läs- och skrivstation för funktionshindrade. Allt detta möjliggörs genom externa medel från Statens Kulturråd för "Stärkta bibliotek".

Fritidsgård
Fritidsgården har som mål att erbjuda en verksamhet som är attraktiv för tjejer och killar. Fritidsgården strävar efter att ha en bred verksamhet som gör den attraktiv så att många ungdomar deltar. Fritidsgårdens övergripande mål är att bidra till att ungdomar känner sig välkomna och ges en kompletterande och meningsfull fritid.

Medborgardialog
Vid frågor där det lämpar sig att nyttja medborgardialog som metod kommer detta göras.

Ekonomi
Bildningsnämndens budgetram för 2019 är 241 765 tkr, budgetramen för 2019 bygger på nedanstående tabell.

Område	Summa (tkr)	Ev förtydligande
Prisökning	545	1,9 %
Demografiförändring	1 792	Befolkningsstatistik
Nationella beslut	181	Statliga medel
Lönerevidering	4 161	2,6 %
Ramväxling IT	– 314	IT/Service
Kompl ramväxling IT	– 234	IT/Service
Kapitalkostnadsförändring	326	Kostnadsneutral
Totalt	**7 327**	

Bildningsnämndens budget ökar med 545 tkr för Prisuppräkning. Summan har tilldelats enligt ekvationen budget minus löner multiplicerat med 1,9 %. KPI-uppräkningen ska kompensera för 2018 års prisökningar. Utöver detta lönerevideringen med 4 161 tkr som grundar sig på ökningen 2018 samt kvartal ett 2019.

Bildningsnämndens budget ökar med 181 tkr i med de nationella besluten. I de nationella besluten ingår: skolstart 6 års ålder, nyanlända i grundskolan, förslag skolkommissionen, genomströmning gymnasieskolan, skolkostnadsutrustning, branschskolor, prao, utveckling nationella prov. Borttaget från tidigare år är rätt till komvux samt lovskola.

Bildningsnämndens budget ökar med 1792 tkr efter avräkning mot demografimodellen. Detta bygger på SCB prognos där man ser och har en ökad tillväxt i skolåldrarna.

En ramväxling om totalt -548 tkr görs från bildningsnämnden till IT som numera skall tillhanda hålla datorsupporten för skolorna. I tidigare dokument har man tagit hänsyn till en IT support om 60 % där av -314 tkr, men man växlar ytterligare då IT skall tillhandahålla 100 %.

Budgetfördelning

Stora delar av Bildningsnämndens budget fördelas genom barn-, elev- och programpeng multiplicerat med den aktuella volymen. Förändringar i barn-, elev- och programpeng och volymer får därmed en stor påverkan på budgettilldelningen. Verksamheter och kostnader som inte omfattas av barn-, elev- och programpeng har fått kompensation för den faktiska löneökningen och inflation. Undantag är kapitalkostnader, skolskjutsar, interkommunala kostnader/intäkter och dylikt där prognos/avtal ligger till grund för budgettilldelning.

Budgetfördelning till verksamheterna

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut utfall 2017	Budget 2018	Prognos delår 2018	Budget 2019
Nämnd	373	450	450	**459**
Förvaltningsledning	8 059	8 029	7 429	**17 018**
Elevhälsa, familjecentral, modersmål	5 995	6 871	7 221	**7 105**
Förskolan inkl kooperativ, Dbv.	55 802	59 581	57 401	**53 114**
Fritids	15 781	18 165	18 165	**18 091**
Grundsärskolan	3 737	4 172	4 172	**5 184**
Grundskolan	93 604	89 853	89 173	**86 536**
Gymnasiesärskolan	2 316	2 460	2 460	**4 145**
Gymnasieskolan internt	28 709	26 064	26 164	**28 034**
Gymnasieskolan externt	12 415	9 744	10 344	**9 467**
Vuxenutbildning	5 264	5 399	5 399	**5 524**
Fritidsgård	670	609	609	**613**
Musikskola	2 091	2 021	2 021	**1 970**
Bibliotek	4 538	3 844	4 004	**4 245**
Allmän kulturverk	229	260	260	**260**
Summa	**239 581**	**237 521**	**235 272**	**241 765**

*Budget 2018 inkl löneökningar

Socialnämnd

Ansvar och uppdrag

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning. Socialtjänsten omfattar myndighetsutövning - utredning och beslut om insatser för enskilda individer inom äldreomsorg, personer med funktionsnedsättning samt inom individ- och familjeomsorg. Socialnämnden arbetar också med förebyggande verksamhet och deltar i samhällsplaneringen i kommunen. Insatserna utförs med stöd av en omfattande lagstiftning som till exempel Socialtjänstlagen, Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, Hälso- och sjukvårdslagen, Färdtjänstlagen och Alkohollagen.
Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människors
- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och gruppers egna resurser.
Verksamheten skall bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Verksamhetsbeskrivning med verksamhetsmått och nyckeltal

Nämnd och förvaltningsledning
Uppdraget för förvaltningsledningen är att leda och styra verksamheten i enlighet med de lagar, riktlinjer och beslut som fattas.

Myndighet
Verksamhet Myndighet bildades i samband med Socialförvaltningens omorganisering den 13 november 2017. All myndighetsutövning är sedan dess samlad i en verksamhet med en gemensam chef. Verksamhetens uppdrag är att ta emot ansökan från och anmälan gällande kommuninvånare, utreda, besluta och följa upp beviljad insats. Vi möter kommuninvånare i alla åldrar.

På enhet Vuxen handläggs ärenden som rör personer med funktionsvariation eller äldre personer som behöver bistånd för sin livsföring. Handläggarna tar emot ansökan och utreder enligt Socialtjänstlagen, SoL, och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, beviljar det bistånd som den enskilde har rätt till samt följer upp och omprövar tidigare beslut om beviljat bistånd.
På enhet Vuxen handläggs även ärenden där personer ansöker om eller efter anmälan är i behov av stöd och hjälp för sin missbruksproblematik. Socialsekreterarna utreder och beviljar bistånd om behov finns. Ibland är vårdbehovet så omfattande att det inte räcker med det stöd vi kan erbjuda via vår öppenvårdsverksamhet utan den enskilde måste placeras på behandlingshem och ibland får detta ske med tvång efter ansökan till förvaltningsrätten om vård enligt Lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM. Socialsekreterarna samarbetar ofta med öppenpsykiatrin då det är vanligt att personen även har en psykiatrisk problematik.
Vid årsskiftet bildades VIN-gruppen. En grupp som har en representant med från Verksamhet Myndighets alla enheter och som ska ha en utökad kompetens i ärenden som rör våld i nära relation. Gruppen träffas regelbundet och har hittat former, rutin och arbetssätt som är mycket användbara när ett ärende aktualiseras på någon av enheterna. Gruppens medlemmar har både en konsultativ och en operativ roll. I gruppen finns även personal med från Verksamhet Socialt stöd.

På enhet Barn och familj tar socialsekreterare emot ansökningar och anmälningar rörande misstanke om att barn far illa i åldern 0-17 år och unga vuxna 18-20 år samt föräldrar som ansöker om stöd i föräldrarollen. Socialsekreterarna utreder och beviljar vid behov bistånd enligt Socialtjänstlagen, SoL. Utredningen kan mynna ut i en ansökan om vård enligt Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, som lämnas till

förvaltningsrätten för prövning. Socialsekreterarna följer även upp och omprövar kontinuerligt beviljat bistånd. Här finns också familjecentralen.

På enhet Försörjningsstöd handlägger socialsekreterarna ansökan om försörjningsstöd och arbetar aktivt med att den sökande ska bli självförsörjande genom arbete alternativt få den ersättning som är möjlig via annan huvudman såsom Försäkringskassan. Socialsekreterarna har även en viktig funktion genom att uppmärksamma om det till exempel finns en missbruksproblematik hos den enskilde eller om föräldrarna önskar stöd i sin föräldraroll alternativt anmäla till enheten Barn och familj om det finns misstanke att barn far illa. Budget- och skuldrådgivning samt dödsbohandläggning hör till enheten.

När det gäller familjerättsliga ärenden så handläggs ärenden där föräldrar inte är gifta men överens gällande faderskap och vårdnad av handläggare på Socialtjänsten i Herrljunga. Övriga familjerättsliga ärenden handläggs av familjerätten på Socialtjänsten i Borås.

Samtliga handläggare ska vara väl förtrogna med aktuell lagstiftning inom sitt område. Förutom ovan nämnda lagar så ska handläggarna, beroende på vilken enhet de arbetar på, mer eller mindre även vara insatta i Föräldrabalken, FB, Lag om psykiatrisk tvångsvård, LPT, Hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och Offentlighets- och sekretesslagen.

Centralt stöd
Centralt stöd består av tre delenheter: Staben, bemanningsenheten och administrationen. Staben är en stödfunktion till de olika verksamheterna inom socialförvaltningen och förser nämnden med information och beslutsunderlag. Stabens huvuduppgifter är att omvärldsbevaka samt på uppdrag av förvaltningsledning utreda och bereda ärenden. Bemanningsenheten stöttar enheterna med rekrytering och tillsättning av timvikarier på tomma pass. Administrationen arbetar med avgifter, arkiv samt färdtjänst.
Alkoholhandläggare tillhör Centralt stöd men via avtal köps tjänsten av Socialtjänsten i Lidköping.

Vård och omsorg
Verksamhetens uppdrag är att ge stöd och hjälp till främst äldre personer så att de tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett tryggt och självständigt liv. Insatser ges i form av hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterskeinsats, rehabinsats och hjälpmedel) dagverksamhet för personer med minnesproblematik, avlösning, samt korttidsverksamhet. Då behoven inte kan tillgodoses i den ordinarie bostaden finns möjlighet att ansöka om plats på vård och omsorgsboende. Det är Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som reglerar stödet.
Verksamheten är indelad på fyra områden: hemtjänst, särskilt boende, hemsjukvård och stöd i ordinärt boende. Enheterna leds av åtta enhetschefer. Geografisk ligger enheterna i Herrljunga och i Ljung.

Socialt stöd
Verksamheten är indelad i tre enhetschefsområden; Sysselsättning, Funktionhinder samt Verkställighet. På socialt stöd gemensamt, finns också familjerådgivning.
Kommuninvånare med funktionsnedsättning kan efter individuell behovsbedömning få stöd och insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Insatserna ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet med målet att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor. Enheten har en gruppbostad enligt LSS, en servicebostad enligt LSS samt ett antal ärenden gällande personlig assistans enligt LSS.
Enheten för sysselsättning innehåller arbetsmarknadsenheten och daglig verksamhet. Den förstnämnda syftar till att främja enskildas möjligheter till egen försörjning och den sistnämnda erbjuder sysselsättning för personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS.

Inom enheten Verkställighet har förvaltningen samlat flera olika insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) både biståndsbedömda insatser såsom vuxenbehandling, boendestöd, familjebehandling och insatser för målgruppen ensamkommande barn och ungdomar, HVB EKB. HVB verksamheten är dock helt avvecklad under 2018 och from augusti 2018 bedriver kommunen enbart Stödboende för målgruppen ensamkommande. Enheten inrymmer

även en öppen verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning samt introduktionsenheten för nyanlända. Introduktionsenheten arbetar mot målgruppen nyanlända vuxna och barnfamiljer.

Verksamhetsmått och nyckeltal

Volymtal	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Antal folkbokförda 65+	2 200	2 246	2 264	2 318
Antal folkbokförda 80+	559	565	586	598
Antal säboplatser	81	77,3	91	91
Antal korttidsplatser	9,8	9,0	8	8
Antal hemtjänsttimmar	64 266	64 422	64 000	65 000
Antal personer med pers. ass SFB	15	15	16	15
Antal personer med pers. ass LSS	8	7	9	7
Antal dygn placeringar barn (exkl EKB)	538	832	1 480	1 500
Antal dygn placeringar vuxna	2 369	2 843	3 135	3 000
Antal biståndsmottagare	169	179	180	180

Nyckeltal	Utfall 2016	Utfall 2017	Riket 2017
Andel Inv 80+ i särskilda boenden	11,4	11,1	12,5
Kostnad särskilt boende äldreomsorg kr/inv 80+	113 760	126 285	135 172
Andel inv 80+ med hemtjänst i ordinärt boende	23,5	25,1	22,7
Kostn hemtjänst äldreomsorg kr/inv 80+	81 415	90 464	79 762
Kostnad äldreomsorg kr/inv	13 028	14 575	12 025
Nettokostnadsavvikelse ÄO %	-0,6	7,4	
Andel invånare med insats enligt LSS	0,62	0,62	0,72
Kostnad funktionsnedsättning LSS och SFB, kr/inv	4 133	4 337	5 853
Nettokostnadsavvikelse LSS %	-1,2	-6,0	
Kostnad IFO kr/inv	2 932	3 739	4 513
varav kostnad barn och ungdomsvård kr/inv	1 178	1 840	2 032
varav kostnad missbruksvård kr/inv	628	681	771
varav Kostnad ekonomiskt bistånd kr/inv	948	992	1 351
Nettokostnadsavvikelse IFO %	-1,1	23,0	

Verksamheten under 2019

Nämnd och förvaltningsledning

I januari tillträder en ny nämnd. Förvaltningsledningen kommer därför anordna en utbildning för ledamöterna så de lär känna de olika verksamhetsområdena och lagrummen som nämnden ansvarar för.

En handlingsplan för att implementera digitaliseringsstrategin ska arbetas fram samt att arbetet med att digitalisera förvaltningen behöver förstärkas, via bland annat e-tjänster. Arbetet med heltid som norm kommer fortsätta. Processkartläggning av de olika processerna inom förvaltningen kommer att fortsätta.

5

Myndighet

I september 2018 tillsattes en enhetschef för Verksamhet myndighet med syfte att arbetsledningen ska komma närmare medarbetarna och verksamheten. Under år 2019 kommer myndighet att fortsätta utveckla verksamheten och få till ett samarbete mellan enheterna så att medarbetarna känner att de alla tillhör en gemensam verksamhet. Ett arbete som blivit försenat på grund av svårighet med att rekrytera socionomer. Vi har under år 2017 och 2018 haft konsulter som täckt upp på de vakanser som vi haft men en konsult förvaltar och gör sitt uppdrag medan anställd personal utvecklar och är mån om att få en arbetsplats med fungerande rutiner och utvecklingsmöjligheter. Förhoppningen är att de medarbetare som nu är på plats ska trivas och stanna på sina tjänster då kontinuitet är viktigt i socialt arbete framför allt när det gäller arbetet med barn och deras familjer. Verksamheten kommer fortsätta att vara nogsamma vid placering av vuxna och barn och även väga in ekonomiska aspekter vid val av placering på hem för vård eller boende, HVB, och familjehem. Dock ska/måste vi enligt 1kap 2§ Socialtjänstlagen alltid utgå från barnets bästa vid val av placeringsform och –hem, se även SOU 2016:19.

De ensamkommande barnen, EKB, som kom under 2015 börjar nu bli eller är vuxna. Arbetet med dessa unga vuxna går in i ett nytt skede där utbildning och arbete är i fokus. Hur det blir med nya gymnasielagen är i nuläget oklar, då den tillfälligt är stoppad. De unga vuxna som blivit beviljade stödboende, fortsatt boende i familjehem eller på hem för vård eller boende, HVB, liksom de barn som är beviljade placering i familjehem följs kontinuerligt och deras bistånd omprövas minst varje halvår såsom annat bistånd som beviljats enligt socialtjänstlagen.

Centralt stöd

Förutom ordinarie arbete kommer arbetet med att digitalisera påbörjas, bland annat genom att automatisera delar av avgiftsprocessen, samt att utvecklingen av Viva fortsättas. Arbete med processkartläggningar kommer fortsätta under 2019 inom ett antal områden. Arbetet med uppföljningar tillsammans med enheterna kommer fortsättas och förbättras.

Rekrytering av nya timvikarier är en viktig uppgift där bemanningen och enhetscheferna tillsammans behöver arbeta för att locka personal till Herrljunga. Informationsaktiviteter kommer fortsätta under 2019 för att göra medborgarna medvetna om vad kommunen kan erbjuda.

Vård och omsorg

Verksamheten kommer implementera en del välfärdteknologi under 2019, bland annat e-tillsyn i ordinärt boende, nyckelfria lås i ordinärt boende samt införande av Viva App för hemtjänst och hemsjukvårds personal. Heltidsprojektet fortlöper under 2019 inom hemtjänsten i Ljung samt i Hemgården omvårdnad. Projektet avslutas med en utvärdering i slutet av december månad.

En översyn om kartläggning av befintliga kompetenser inom vård och omsorg genomförs. Kartläggningen blir grunden för att få fram en hållbar kompetensutvecklingsplan för befintliga och kommande medarbetare. I samband med översynen görs även en analys av möjlighet till uppdelning av befintliga hemtjänstinsatser mellan service och omsorgsinsatser utifrån nuvarande personalstyrka och utbildningsläge.

En utredning för att kunna införa RAM beslut inom hemtjänsten genomförs under de första månaderna.

Alla enheter fortsätter vidareutbildningen med Demens ABC 2. BPSD implementeras fullt ut i alla verksamheter där behovet av användning finns.

Planen är att stöd i ordinärt boende verksamhet flyttar in till befintliga lägenheter inom ett av särskilda boendena i Herrljunga.

Socialt stöd

Den största förändringen inom Socialt Stöd som påverkar verksamheten under 2019 sker under 2018 där samtliga tre HVB hem avvecklas och kommunen enbart bedriver Stödboendeverksamhet för målgruppen ensamkommande barn. Avvecklingen har resulterat i en minskad enhetschefstjänst där fyra enheter blivit tre, ett arbete i att forma nya Socialt Stöd kommer fortsätta under 2019. På Sysselsättning har ett minskat antal deltagare på arbetsmarknadsenheten effekten av minskade intäkter på sikt något som också kommer få effekter på enheten.

Utifrån förändringarna kommer ett arbete med att se över samordningsvinster internt inom Socialt Stöd att påbörjas under hösten 2018 och fortsätta 2019.
Funktionshinderverksamheten arbetar aktivt med att fastställa basrutiner och att kompetensutveckla personalgrupperna.
I övrigt kommer fokus för Socialt Stöd vara på visionsarbetet. Socialt stöd har tagit fram ett nytt material där kommunens vision, det strategiska målet, inriktningsmål, prioriterade mål samt socialförvaltningens värdegrund är med för att skapa en tydligare målbild och komma närmare målarbetet. Även uppföljningar och utvärderingar utifrån målarbetet i arbetsplanerna är inplanerade.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

Nämnd och förvaltningsledning
Under förvaltningsledningen finns en buffert undanlagd för oförutsedda händelser. Verksamheterna ungdomsmottagningen och Barnahus flyttas till förvaltningsledningen.
Myndighet
En mindre organisationsförändring gjordes under sommaren 2018 innebärande att en tjänst som enhetschef inrättades. Tjänsten som 1:e socialsekreterare kommer att hållas vakant tills vidare, då medel saknas i budget till att anställa en efterträdare. Att ett led som enhetschef inrättas på Verksamhet myndighet innebär att medarbetare och arbetsledning får närmare till varandra, vilket gagnar verksamheten.

Det finns ett äskande om att utöka med en tjänst som socialsekreterare på enheten Barn och familj. Enheten har idag 3,5 tjänst i budget. Om inte medel tillskjuts till ytterligare en tjänst måste verksamheten ses över, vilket innebär risk för att myndighetsutövningen gällande barn och deras familjer blir lidande och att rättssäkerheten inte kan garanteras såsom att utredningstiden hålls och att ärenden handläggs skyndsamt. Det ligger i sakens natur att akuta ärenden såsom anmälningar om barn som far illa måste prioriteras, vilket innebär att ärenden såsom kontakten med placerade barn, omprövning och övervägande av insatser får stå tillbaka med risk att få kritik från IVO.
Från 1 januari 2019 hör budget- och skuldrådgivning, dödsboanmälan och delar av administrationen till myndighet. Alkoholhandläggningen flyttas till centralt stöd. Familjecentralen flyttas till Myndighet från Socialt stöd

Centralt stöd
2019 kommer Budget- och skuldrådgivning, dödsboanmälan och delar av administrationen flyttas över till myndighet och alkoholhandläggning tillkommer till centralt stöd.

Vård och omsorg
Alla enheter inom vård och omsorgs verksamhet anpassar sig efter tilldelad budget, det kan innebära organisatoriska förändringar och att mer krav ställs på samarbete mellan enheterna. Utifrån tilldelad budget behöver verksamheten se över möjligheterna till att arbeta smartare och använda mer välfärdteknologi. Flytten av stöd i ordinärt boende blir ett måste för att verksamheterna ska kunna gå ihop ekonomiskt utan att personalstyrkan ska behöva minskas. Hemsjukvårdsenheten behöver genomlysas och ses över om enheten har den funktion som är tänkt eller om det finns andra alternativa lösningar. En stor utmaning blir att få ihop sommaren utan att hyra in bemanningssjuksköterskor.

Socialt stöd
Socialt stöd arbetar med att hitta samordningsvinster internt för att fortsätta bedriva utvecklingsarbete samt att kunna verkställa basuppdragen. Socialt stöd har äskat om 0,5 åa till funktionshinderverksamheten 2019 där utökningen behövs för att täcka bemanningskravet. Enheten ser över hur behovet kan lösas internt om den äskade ramen ej tilldelas. Hela socialt stöd arbetar också aktivt med att hitta samordningsvinster internt för att fortsätta bedriva utvecklingsarbete samt att kunna verkställa basuppdragen. Inom enheten Sysselsättning är det främst minskade intäkter för legoarbeten som påverkar budgeten negativt även där ser vi över samverkan med myndighet för att säkerställa att personer med beviljat ekonomiskt bistånd och som kan vara delaktig i en

arbetsmarknadsinsats på arbetsmarknadsenheten också är det. Inom Verkställighet ser budgeten ut att täcka det grundläggande behovet även 2019. Ett förslag som ligger ytterligare framåt i tiden är att utöka med en behandlare inom verkställighet för att kunna täcka in fler inom målgruppen samt att arbeta förebyggande. Familjecentralen flyttas till Myndighet.

Medborgardialog

Vid frågor där det lämpar sig att nyttja medborgardialog som metod kommer detta göras.

Ekonomi

Summor enligt KF beslut juni 2018 inkl fördelning av lönepott 2018 samt kapitalkostnadspott 2019.

Budgetförutsättningar

Område	Summa (tkr)	Ev förtydligande
Lönerevidering 2018	3 992	varav 2 895 ingår i rev budget 2018
Politiska prioriteringar	0	
Nationella beslut	19	Missbruk av spel om pengar
Prisuppräkning	1 003	Intern & extern prisuppräkning
Volymförändringar	513	Prognos demografiförändring
Avräkning volymförändring 2017	-2 154	Utfall demografiförändring 2017
Kapitalkostnadspott 2019	-266	Beräknade kapitalkostnader 2019
Ramväxlingar	0	
Totalt	**3 107**	

Drift

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2020-2021. Dessa finns därför inte med här. Samtliga kolumner är exklusive flyktingverksamhet.

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
1 Intäkter	-36 726	-29 963	-33 713	-30 092
Summa intäkter	**-36 726**	**-29 963**	**-33 713**	**-30 092**
3 Personalkostnader	154 166	162 705	166 325	162 951
4 Lokalkostnader, energi, VA	12 996	8 239	8 239	8 574
5 Övriga kostnader	63 165	59 418	59 818	59 445
6 Kapitalkostnad	259	825	665	559
Summa kostnader	**230 585**	**231 187**	**235 047**	**231 528**
Summa Nettokostnader	**193 860**	**201 224**	**201 334**	**201 436**
Kommunbidrag	197 185	201 224	201 224	201 436
Resultat	**3 325**	**0**	**-110**	**0**

exkl flyktingverksamhet 60 ändras i slutversionen

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Nämnd	442	631	481	581
Förvaltningsledning	4 794	8 080	5 530	8 171
Myndighet*	44 805	36 960	41 860	38 563
Centralt stöd	7 123	8 183	7 183	7 623
Vård och omsorg	113 350	115 555	116 165	115 410
Socialt stöd*	23 345	31 815	30 115	31 089
Summa	**193 860**	**201 224**	**201 334**	**201 436**
Kommunbidrag	197 185	201 224	201 224	201 436
Resultat	**3 325**	**0**	**-110**	**0**

exkl flykting 60 ändras i slutversionen

Fördelning per verksamhet

Tabell kommer i novemberversionen.

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

En första fördelning har gjorts utifrån övergripande parametrar prisuppräkning internt och externt samt löner. Verksamhet flykting är inte inräknad i beloppen. Buffert på 2 000 tkr finns placerade under förvaltningsledning.

Övriga förändringar:

Ökade intäkter avgifter för kost hjälper till att finansiera behov i övriga förvaltningen. Hagens nya avdelning har tilldelats budget för helår. Budget för hyra Verkstadsgatan är medräknad.

Ramväxlingar som gjorts inom förvaltningen är flytt av administrativa enheten inkl budget och skuldsanering från centralt stöd till Myndighet, alkoholhandläggningen är flyttad från myndighet till centralt stöd. Kostnader för Ungdomsmottagningen och Barnahus flyttas från socialt stöd till förvaltningsledning. Familjecentralen flyttas från socialt stöd till myndighet.

Socialförvaltningen yrkade inför budgetåret på en ramförstärkning för att kunna genomföra nödvändiga insatser och åtgärder i form av personalförtätning inom äldreomsorg, utifrån det faktum att verksamheten idag har

samma bemanning som för ca 5 år sedan. Ytterligare akuta behov som i dagsläget inte kunnat finansieras inom tilldelat kommunbidrag:

- Socialsekreterare
- Demenssjuksköterska
- Ökade volymer hemtjänst
- Ökad bemanning servicebostad LSS
- Ökade kostnader för placeringar IFO

Budget ensamkommande

Ensamkommande (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Intäkter	-27 212	-8 193	-6 742	-4 120
varav uppbokade	*1 416*			
Kostnader	31 648	11 442	13 748	5 363
Nettoresultat	**4 436**	**3 249**	**7 006**	**1 243**
Tas från buffert	-4 436	-3 249	-7 006	-1 243
Summa redovisat resultat	**0**	**0**	**0**	**0**

Teknisk nämnd

Ansvar och uppdrag

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorering av allmänna platser.

- Tekniska nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.
- Nämnden ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar.
- Nämnden tillhandahåller måltider till kommunens förvaltningar samt tillhandahåller vaktmästeri, lokalvård, fordons- och tvättservice.
- Nämnden ansvarar för kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.
- Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.
- Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkön.
- Nämnden handlägger ärenden angående marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.
- Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.
- Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.
- Nämnden ansvarar för kommunens fritidsverksamhet och handlägger ärenden gällande kommunalt bidrag till föreningar.

Verksamhetsbeskrivning med verksamhetsmått och nyckeltal

Nämnd och förvaltningsledning
Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning, skog, bostadsanpassning och fastighetsreglering ingår.

Fastighet
Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 68 000 m2 BTA lokalyta. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd.

Gata och park
Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, handläggning av och bidrag till enskilda vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Internservice
Kommunens internservice syftar till att stödja andra förvaltningar och möjliggöra för dem att fokusera på sitt huvudsakliga uppdrag. Arbetet ska genomföras med stort kundfokus. Centraliserad internservice säkerställer en enhetlig service för kommunens samtliga användare samt effektiv resursanvändning för kommunen som helhet.

Lokalvård
Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar. Lokalvården utförs på uppdrag av respektive förvaltning.

Måltider
Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av hög kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider. Måltiderna uppfyller livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår även att följa och implementera det kostpolitiska programmet. Då Måltidsservice står för kommunens livsmedelsinköp ska enheten verka för att öka andelen ekologiska och närproducerade livsmedel.

Tvätt
I kommunens tvätteri tvättas all tvätt som kommunen genererar så som lakan, handdukar och arbetskläder. Även kläder från de som bor på särskilt boende tvättas.

Fritid
Nämnden handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens innevånare, har öppet 7 dagar i veckan under september-april och under maj-augusti med begränsat öppethållande. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förskoleklass till år 6. Det bedrivs simskola, babysimkurser och vattengympa. Simhallen hyrs ut till sim- föreningar, konstsim och privatpersoner samt till lägerverksamhet. I huset finns även ett gym med gruppträning "Sportlife" som drivs av simhallen.

Idrottshallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, evenemang med mycket publik och privatpersoner samt till lägerverksamhet

Renhållning
Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av hushållsavfall. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av kärlavfall och slam sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt med Vårgårda kommun. På anläggningen finns en avslutad deponidel som ska sluttäckas innan 2025.

Vad händer i verksamheten under 2019?

Nämnd och förvaltningsledning
Försäljningen av tomter förväntas fortsätta under 2019. Ny teknisk chef väntas börja under första delen av året.

Fastighet
Utvecklingen av fastighetssystemet kommer fortskrida under hela 2019. I fastighetssystemet kommer nya underhållsplaner och driftinstruktioner att ta form. Energioptimeringen av fastigheterna är ett pågående och konstant arbete, som även kommer prägla 2019, och har sitt syfte i att sänka energianvändningen i kommunens lokaler.

Till- och nybyggnationen av Horsbyskolan/förskola kommer att ske i etapper. Under 2019 kommer etapp 1 att avslutas och etapp 2 påbörjas. En hög underhållsskuld genererar flera reinvesteringsprojekt. En utmaning under kommande år är att hålla en hög takt på underhållet för att inte öka på underhållsskulden.
Den framtagna Lokalresursplanen ska revideras och innefatta alla verksamhetslokaler. Planen kommer också belysa skillnader mellan olika investeringsbegrepp samt behov av underhåll.
Fastighetsenheten har också till uppgift att revidera brandskyddspolicyn samt upphandla nya ramavtal för el-, byggnads- och måleriarbeten.

Gata och park
Med stöd av den asfaltsunderhållsutredning som har genomförts av oberoende part så har framtida behov av gatuunderhållet vad gäller asfaltering identifierats. Med förbättrad kontroll och information kan underhåll av kommunens gatunät planeras bättre över lång tid. År 2019 planeras för en fortsatt satsning på underhållsasfaltering av kommunens gator och GC-vägar.

Kompletterande gatubelysning för trafiksäkerhet och trygghet planeras i Grude. Kostnadsberäkning pågår under hösten 2018, för ev. genomförande 2019

Förstudie pågår tillsammans med Herrljunga Elektriska om ny belysningsstyrning baserad på modern, digital teknik. Nuvarande belysningsstyrning uråldrig och nuvarande styrfrekvenser ej längre tillåtna av PTS. Genomförande år 2019-2020.

För driften av gator och parker fortsätter utvecklingsarbetet som syftar till att säkerställa en god kvalitet och en effektiv verksamhet, tillsammans med kommunens entreprenörer.
Genomlysning av nuvarande entreprenadkontrakt pågår och fortsätter under 2019.

Ansökan om medfinansiering från Trafikverket för upprustning av GC-vägar i Herrljunga, för genomförande under 2019.

Översyn av torget framför Kommunhuset planeras under 2019.

Förstudie om en ombyggnad av stadsparken pågår. Ansökan om medfinansiering från Boverket skickas in under hösten 2018.

Trafikverket genomför och planerar flera projekt som berör Herrljunga.
- Förbigångspår i Remmene och Fåglavik fortsätter,
- Ny signalanläggning järnväg som påverkar övergångar och stationen i Ljung.
- Upprustning av Älvsborgsbanan delen Herrljunga-Borås.

Internservice

Lokalvård
Lokalvårdsorganisationen har ett stort rekryteringsbehov de närmaste åren beroende på pensionsavgångar och utökade städytor. Under året behöver lokalvårdsorganisationen arbeta fram strategier för att kunna möta det framtida rekryteringsbehovet.

Kommunen har flera större byggprojekt framför sig vilket kommer att ställa höga krav på samordning. Det krävs en hög flexibilitet under byggprocesserna när allt skall samordnas med byggstäd, införskaffa ny utrustning och upprätta nya städförråd i samband med igångsättandet av verksamheterna i lokalerna. I framtiden behöver lokalvårdsorganisationen samarbeta än mer med övriga delar av kommunen för att kunna planera verksamheten, kopplad till byggprocesser, på ett än bättre sätt.

I samband med att nya städytor tillkommer uppkommer även ett behov av personal och arbetsbeskrivningar för dessa ytor. Ny personal kräver en ökad utbildningsinsats som är långsiktigt hållbar. Digitala program med utbildningsverktyg behöver satsas på vilka möjliggör det att hålla utbildningar i kommunen på tider som anpassas efter verksamhetens behov. I dessa program finns även repetitionsutbildningar för redan utbildad personal som behöver uppdatera sig och hålla sig uppdaterade. Att samtliga lokalvårdare är utbildade säkerställer att kvalitén på utfört arbete blir hög och det minskar risken för arbetsskador eftersom ergonomiska städmetoder är en stor del av utbildningen.

Måltider
Under året kommer byggnation av nytt kök och ny matsal påbörjas vid Horsbyskolan. Inför uppstart av byggnationen kommer personal från kostenheten bidra med förslag på dess utformning. Även under byggets genomförande kommer synpunkter framföras för att få bästa möjliga resultat.

Under året väntas också Hudeneskolans kök byggas ut på grund av ökad produktion. I samband med utbyggnaden behöver även maskinparken restaureras. Under 2019 behöver Måltidsservice arbeta fram strategier för att kunna möta det framtida rekryteringsbehovet då det är stor brist på utbildade kockar.

Tvätt
Tvätten kommer under 2019 jobba för ökad effektivitet.

Fritid
I samband med fastighetsöversyn av simhallens ytskikt kommer det att köpas in en ny vattenrutschkana med en eventuell ny placering i simhallen. Översyn av tillgängligheten till anläggningens omklädningsrum skal ses över och åtgärdas.

Uppstart av dialogforum för föreningarna/ intressenter i Herrljunga kommun gällande ny konstgräsplan kommer att startas upp, vad och var skall vi bygga?

Översyn av befintliga föreningsavtal där målsättningen är en samsyn för alla med lika villkor

Översyn av befintligt bidragssystem, Vad kräver lagen av oss gälande hanteringen av handlingarna. Finns det något datorsystem som kan hjälpa oss i detta?

Renhållning
För att minska mängden restavfall som går till avfallsförbränning krävs en kombination av åtgärder. Dels bör fler abonnenter ansluta sig till utsortering av matavfall samt att hushåll blir ännu bättre på att sortera ut matavfall och förpackningar. Ökad utsortering uppmuntras genom fortsatta informationsinsatser samt presentation av framgångsresultat. Nytt för perioden 2018-2020 är att informationen ska tas fram på fler språk samt göras mer lättillgänglig.

På Tumbergs avfallsanläggning kommer stora arbeten genomföras gällande sluttäckningen av etapp 1. Under 2019-2020 kommer förstudie/projektering ske gällande ny omlastningsstation på Tumberg. På omlastningsstationen omlastas det hushållsavfall som samlas in i Herrljunga kommun.

Medborgardialoger

Vid frågor där det lämpar sig att nyttja medborgardialog som metod kommer detta att göras.

Ekonomi

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Nämnd	250	271	271	276
Gemensamt*	1 304	1 328	1 188	1 081
Gata & Park	11 269	11 654	13 154	11 063
Fastighet	-2 138	13 632	13 892	15 757
Internservice**	418	-104	496	-415
Fritidsverksamhet	7 508	7 999	7 450	7 829
Summa	**18 611**	**34 780**	**36 450**	**35 592**
Kommunbidrag	18 754	34 780	34 780	35 592
Resultat	**143**	**0**	**-1 670**	**0**

* Gemensamt är samlingsbegrepp för förvaltningsledningen, mark, skog, bostadsanpassning och personalkaffe.
** Internservice är samlingsbegrepp för Måltidsservice, Lokalvård och Tvätt.

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget är fördelat enligt 2018 års fördelning. I budgeten för 2018 ligger lönerevideringen för 2018 med.

Budgeten för verksamheterna under gemensamt, gata & park samt fritidsverksamheten är lägre än förra året och förklaras av lägre budgeterade kapitalkostnader. Internservicens högre krav om att lämna överskott förklaras även detta av beräknade lägre kapitalkostnader.

Fastighets budgetram är 2 125 tkr högre till 2019 än den var året innan. Detta förklaras av att fastighet får täckning för samtliga kapitalkostnader 2019 medan man 2018 enbart blev tilldelad den delen av kapitalkostnader som täcktes av interna hyror.

Internservicen budgeteras med att lämna överskott om totalt 415 tkr. Detta eftersom intempriserna inte är justerade för sänkta kapitalkostnader.

Område	Summa (tkr)
Lönerevidering 2019	22
Förändring kapitalkostnader	594
Prisuppräkning	214
Prisuppräkningar internt	-18
Totalt	**812**

2018 års budget är justerad för lönerevidering 2018 samt jan- mars 2019 med totalt 93 tkr. Utöver detta är uppräkningen av nettokostnaden, exklusive personalkostnader och kapitalkostnader, tillagd med 214 tkr. De interna transaktionerna genererar en nettointäkt som är uppräknad med 2,3 procent och ger -18 tkr i effekt på totalen.

Taxefinansierad verksamhet, Renhållning

DRIFT	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	**2017**	**2018**	**2018**	**2019**
Renhållningsverksamhet	-1 213	540	540	540
Summa	**-1 213**	**540**	**540**	540
Nettokostnad	-1 213	540	540	540
Kommunbidrag	0	0	0	0
Resultat	**-1 213**	**540**	**540**	540

Renhållningen budgeteras för att nollställa det positiva egna kapitalet.

Bygg och miljönämnd

Ansvar och uppdrag

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor.

Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem)och energirådgivning.

Verksamhetsbeskrivning

Miljöenheten

Nämnden har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen och dess föreskrifter. Detta ansvar omfattar delområdena miljöskydd, hälsoskydd, renhållning, livsmedel och naturvård. Förutom tillsynsansvaret har nämnden också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänhet.

Miljöskydd

Tillsyn av efterlevnad av miljöbalken och dess föreskrifter sker inom t ex lantbruk, industriföretag, bensinstationer, avloppsreningsverk, kylanläggningar, små avlopp m fl. Inom miljöskyddsområdet ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor. Nämnden handlägger också anmälningar och ansökningar av de verksamheter som har anmälnings- eller tillståndsplikt och handlägger eventuella klagomål riktade mot företag och privatpersoner inom detta område.

Hälsoskydd

Tillsyn av efterlevnad av miljöbalken och dess förordning sker inom t ex skolor, förskolor, daghem, simhallar, verksamheter med risk för blodsmitta, solarier, hyresbostäder m fl. Nämnden handlägger också ansökningar av de verksamheter som har anmälningsplikt samt handlägger eventuella klagomål riktade mot verksamheter inom detta område.

Renhållning
Nämnden handlägger anmälningar och ansökningar utifrån renhållningsföreskrifterna. Det gäller främst dispenser från tömning och hämtning eller anmälan om kompostering.

Livsmedel
Kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen sker inom restauranger, skolkök, dagligvaruhandeln m fl. Nämnden handlägger också registreringar av livsmedelsverksamheter och utreder eventuella klagomål riktade mot verksamheter inom detta område.

Naturvård
Enheten tar prover på badvattenkvalitén i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i flera sjöar. Avverkningsanmälningar granskas och besvaras vid behov.

Informationsansvaret
Information till företag och allmänhet. Det kan t ex handla om vägledning i ärenden eller information om hur ansökningar eller anmälningar går till. Nämnden får aldrig arbeta konsultativt och ta fram lösningar på problem eller göra undersökningar som nämnden sedan själva ska godkänna eller granska.

Plan- och byggenheten
Nämndens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Bygg- och miljönämnden är även beslutande myndighet i frågor, som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Planverksamhet
Bygg- och miljöförvaltningen verkställer framtagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen.
En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglov, Bygganmälan
Denna verksamhet är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år.

Tillsyn
Förutom byggande omfattar nämndens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

MBK-verksamhet
Inom nämndens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Rådgivning och Service
Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning.
Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

GIS
Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på nämnden.

Energirådgivning
Uppehålls med projektpengar från Energimyndigheten under 2019.

Räddningstjänsten
Nämnden ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Nämnden ansvarar även för frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Räddningschefen har även delegerats ansvaret för kommunens säkerhet och krisberedskaps arbete. Ansvaret ligger under kommunchefen och kommun styrelsen.

Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande och dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas i tre kategorier.
Förebyggande

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. Den viktigaste delen i det förebyggande arbetet är vår skyldighet att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lagen. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.
Operativt

Stor arbetsinsats där vi dygnet runt årets alla dagar upprätthåller en beredskap för invånarna i kommunen. En beredskap som skall finnas tillhands om något händer den enskilde i samhället. En annan stor del av det operativa arbetet är att hålla kvalitén och säkerheten uppe på materiel och fordon. Internutbildningsverksamheten tar även mycket arbetstid. Antalet insatser varierar från år till år men målet är att de ska minska. Samarbete med sjukvården vid IVPA-uppdrag gör att vi breddar vårt uppdrag och kompetensområde. Räddningstjänsten har gränslös samverkan (närmaste station blir larmad) med samtliga räddningstjänster i intilliggande kommuner. Räddningstjänsten har tekniskberedskap för fastighetsenheten på tekniska förvaltningen. Beredskapen omfattar ett ansvar för brandlarmanläggningarna samt åtgärder för inbrottslarm. Räddningstjänsten har även en chefsberedskap för socialförvaltningen där det kan handla om att ta beslut som t.ex. inbeordra personal. Avtal om beredskap för nödvatten och färskvatten finns även mot det kommunala bolaget Herrljunga Vatten.

Efterföljande åtgärder
Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man är ute på och i skälig omfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts. Det är även viktigt ur arbetsmiljösynpunkt att personalen bearbetar traumatiska upplevelser samt att de drabbade ges rimligt stöd.

Övrig verksamhet
Räddningstjänsten tar sedan 2016 hand om larm mottagning på kommunens samtliga brand och inbrottslarm. Avtal finns även gällande prov av brandlarmanläggningar. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och näringslivet i kommunen.

Verksamheten under 2019

Nämnden
Från och med januari 2019 kommer Bygg- och miljönämnden att tillhöra en central nämndorganisation med nämndsekreterare från administrationsenheten. En ramväxling sker mellan BMN och KS.

Miljöenheten
Miljöenheten fortsätter med tillsyn av enskilda avloppsanläggningar enligt fastslagen 10-årsplan. Under 2019 kommer de två sista socknarna att kontrolleras, Vesene och Grude. Efter 2021 förväntas intäkterna på enheten bli lägre eftersom antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp förväntas minska avsevärt. Inom

livsmedelsområdet kommer en organisationsförändring att krävas på sikt eftersom Livsmedelsverket har gått ut med att varje kontrollmyndighet senast 2021 behöver ha en personalstyrka motsvarande tre heltidstjänster som jobbar med livsmedel. Små kommuner behöver sannolikt lösa problemet genom avtal med större kommuner. Miljöenheten jobbar aktivt med att få fram olika möjliga lösningar.
Under 2019 är målsättningen att få fungerande e-tjänster när det gäller ansökningar och att i större utsträckning jobba med vårt ärendehanteringssystem EDP.

Plan- och byggenheten
Arbetet med detaljplaner för bostadsbyggande och aktiv planering för tillväxt i kommunen prioriteras. Meningen är att öka möjligheterna till olika typer av bebyggelse i tätorterna vilket skall stimulera intresset för marknaden att bygga i Herrljunga. Planer finns att hitta nya lösningar framöver vad gäller administrationen på enheten, genom bland annat att utveckla e-tjänster för bygglovsansökningar. Samarbetsavtal finns med lantmäteriet när det gäller nationell registerkarta och adress- och byggnadsregister (ABT-avtal). Det geografiska informationssystemet GIS utvecklas ständigt i samarbete mellan Vårgårda och Herrljunga kommuner. Dess uppgift är att leverera olika typer av information med hjälp av kartbilder.
Energirådgivningen sker i samverkan med sex andra kommuner och är helt beroende av bidrag från Energimyndigheten. Bidraget är beviljat fram till 2020.

Räddningstjänsten
Verksamheten som vi kallar drift fortsätter som tidigare det vill säga myndighetsutövning, råd och information, övningar, insatser, erfarenhetsåterkoppling samt externa tjänster/utbildningar.
Personalförsörjningen kommer att ha sina utmaningar både när det gäller personal på dagtid och deltid p.g.a. rekryteringar så ser vi en hel del utbildningsinsatser under 2019.
2019 skulle arbetet med att ta fram ett nytt handlingsprogram för verksamheten inletts, men pga. regeringens räddningstjänstutredning "en effektivare räddningstjänst" så kanske detta arbete skjuts pga. av nyrekrytering av Stf. Räddningschef så kommer inriktningen för denna tjänsts ansvarsområden att vara begränsade till att klara av det myndighetsansvaret och kunna leverera utbildningar etc. Vi kommer därav inte att ha något särskild process mot någon målgrupp.
Under våren så kommer några större övningar att arrangeras för att ta det övningstema som vi haft kring brand i byggnad i mål.

Medborgardialoger
Vid frågor där det lämpar sig att nyttja medborgardialog som metod kommer detta att göras.

Ekonomi

DRIFT Belopp netto (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019
Nämnden	171	209	209	**213**
Miljöenheten	1 482	1 280	1 280	**1 172**
Plan – och Byggenheten	1 070	1 771	1 771	**1 844**
Räddningstjänsten	11 209	11 095	11 095	**11 063**
Summa	**13 932**	**14 355**	**14 355**	**14 292**

Fördelningen av 2019 års tilldelade kommunbidrag är baserat på 2018 års fördelning. Notera att i budgeten för 2018 ligger lönerevideringen för 2018 med.

Område	Summa (tkr)
Lönerevidering 2018/19	325(81 tkr 2019)
Politiska prioriteringar	0
Prisuppräkning	– 15
Kapitalförändring	– 129
Ramväxlingar	0
Totalt	**181**

2018 års budget är justerad för lönerevidering 2018 samt jan-mars 2019 med totalt 325 tkr. Utöver detta är även nettokostnaden, exklusive personalkostnader samt kapitalkostnader, uppräknad med negativt om -15 tkr. Uppräkningen är gjord med beslutat PKV på 1,9 procent. Men då intäkterna överstiger kostnaderna blir nettoeffekten negativ. Kapitalkostnadsförändringen är kostnadsneutral.

Bilaga 1

Verksamhetsinriktning Herrljunga kommun 2019 – 2021.

Centerpartiet, nya Moderaterna, Kristdemokraterna, Kommunens väl

Herrljunga är en kommun med strålande förutsättningar. Herrljunga har ett bra geografiskt läge med goda kommunikationer. Ska Herrljunga kunna ta nästa steg så måste vi sluta nöja oss med "Våga vilja växa". Det är dags att gå från ord till handling och hoppa på tåget för en spännande resa in i framtiden. Vi vet att Herrljunga kan bättre. Det handlar bara om att inse att dagens och framtidens problem inte går att hantera med gårdagens lösningar. Vi har en vision för framtidens Herrljunga. Vi behöver tänka nya tankar och vi behöver jobba på nya sätt. Tillsammans och med gemensamma insatser klara vi detta. Vi ska ta ansvar för hela Herrljunga kommun. I ett Herrljunga där den kommunala servicen skall vara av hög kvalitet och invånarna kommer att ha ett större inflytande över sin vardag. Vi har en vision av ett Herrljunga där fler människor vill leva, utbilda sig, och forma sin vardag. Ett Herrljunga där alla kan känna sig trygga, sedda och få sina behov tillfredsställda utifrån sina egna unika förutsättningar. Vi tar ansvar, ansvar för ekonomi, jobb, utbildning och trygghet. För att klara alla utmaningar behöver vi ett Herrljunga där fler går till jobbet och där alla bidrar utifrån sin förmåga. En god välfärd är beroende av ett starkt och livskraftigt näringsliv. Framtiden är ännu ett oskrivet blad, men vi är övertygade om att med rätt ledning så har Herrljunga fortfarande det bästa framför sig.

Demokrati och ledarskap
I framtidens Herrljunga har medborgarna ett större inflytande över sin egen vardag än idag. Alla har möjlighet att välja vård, skola och omsorg med hög kvalitet. I framtidens Herrljunga är frihet och ansvar för den enskilde en ledstjärna och Herrljungaborna känner sig trygga i att politikerna arbetar för dem.

Bra villkor för jobb och företagande i Herrljunga
Framtidens Herrljunga ligger högt på rankinglistor för företagsklimat. Företagare som vill etablera sig eller expandera i Herrljunga känner sig välkomna. Kompetensförsörjningen fungerar utmärkt och företagen hittar lätt engagerade och kompetenta medarbetare.

Skola och utbildning i världsklass
I framtidens Herrljunga är en välskött skola och barnomsorg självklar. Det är lätt att rekrytera lärare och förskollärare till kommunen. De ungdomar som gått i skola i Herrljunga kommun klarar sig utmärkt på gymnasium samt högskola och står väl rustade för arbetslivet.

Det ska vara tryggt att bli äldre i Herrljunga
Framtidens Herrljunga ska vara en bra kommun att åldras i. Omsorgen om våra äldre och personer med funktionshinder är en av de mest prioriterade verksamheterna i kommunen.

Äldre ska mötas i det skeende i livet de befinner sig med den hjälp de behöver och med stor respekt. Äldrevården ska kännetecknas av stor mångfald valfrihet och kvalité.

Stöd när de egna kraften inte räcker
I framtiden ser Herrljunga kommun till att de som hamnat snett får de stöd och de resurser de behöver för att av egen kraft ta sig tillbaka till en stabil och trygg livssituation. Kommunens handläggare och annan berörd personal ser till helheten och tillvaratar även familjemedlemmar och andra berördas intressen.

Trygg på gator och torg
I framtidens Herrljunga behöver ingen vara orolig för att röra sig på gator och torg. Ett bra samarbete mellan polis, sociala myndigheter och skola har bidragit till att kriminaliteten är låg. Den fysiska miljön är ren, snygg och upplyst vilket bidrar till trygghet och trivsel.

Integration som en framgångsfaktor
Framtidens Herrljunga är en öppen kommun som tillvaratar alla nya medborgares förmåga. De erfarenheter och kunskaper de har med sig berikar hela vår kommun.

Ansvar för miljö och klimat
Framtidens Herrljunga ligger på framkant när det gäller hållbar utveckling och miljöarbete.

Bo och bygga i Herrljunga kommun
I framtidens Herrljunga ska behovet av en effektiv och ändamålsenlig fysisk samhällsstruktur tillgodoses inom ramen för en långsiktigt hållbar tillväxt.

Herrljunga kommun som en attraktiv arbetsgivare
Herrljunga kommun har i framtiden lätt för att rekrytera nya medarbetare. En personalpolitik som upplevs som rak och tydlig med duktiga ledare på alla nivåer i organisationen bidrar till att göra arbetsplatserna attraktiva.

En meningsfull fritid
I framtidens Herrljunga är utbudet av fritidsaktiviteter och kultur fortsatt både rikligt och brett. Alla, men särskilt barn och unga, har möjlighet till en meningsfull och uppbygglig fritid.

Centerpartiet HERRLJUNGA · MODERATERNA · KD · Kommunens Väl - Partiet med lokal förankring -

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

Omröstning

BILAGA 1, KF § 149/2018-11-13

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 149/2018-11-13 Budget 2019											
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR
C														
Johnny Carlsson	X		X											
Simon Fredriksson	X		X											
Jessica Pehrson	X		X											
Andreas Molin	X		X											
Cecilia Frändberg														
Torbjörn Holgersson														
Ersättare:														
Brita Hårsmar	X		X											
Christer Amnehammar	X		X											
Susanne Marstorp														
KD														
Ingemar Kihlström														
Fredrik Svensson	X		X											
Ersättare:														
Staffan Setterberg	X		X											
Ove Severin														
KV														
Ronnie Rexwall	X		X											
Christina Glad	X		X											
Börje Aronsson	X		X											
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Lennart Ottosson														
L														
Elin Alavik	X			X										
Håkan Körberg	X			X										
Charlotta Norén	X			X										
Ersättare:														
Anders Lennartsson														
Inger Gustavsson														
Summa **denna sida**			11	3										

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO		Omröstning § 149/2018-11-13 Budget 2019											
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR
M														
Christina Abrahamsson	X		X											
Gunnar Andersson	X		X											
Karin Carlsson	X		X											
Ersättare:														
Osborn Eklundh														
Carin Martinsson														
S														
Mats Palm	X			X										
Anette Rundström	X			X										
Björn Wilhelmsson	X			X										
Kerstin Johansson	X			X										
Bert-Åke Johansson	X			X										
Lise-Lotte Hellstadius	X			X										
Jan Bengtsson	X			X										
Ersättare:														
Marie Frost														
Tomas Svennberg														
Kari Hellstadius														
Kurt Hallberg														
SD														
Jacob Brendelius	X		X											
Tommy Thulin	X		X											
Jimmie Stranne	X		X											
Auli Karnehed	X		X											
Ersättare:														
Marco Glad														
Peter Müller														
Summa **denna sida**			7	7										

PL KV

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO													
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR
V														
Terese Eneman	X				X									
Magnus Jonsson	X				X									
Ersättare:														
Bo Naumburg														
Lillemor Fritioff														
Ordförande														
Andreas Johansson M	X		X											
Summa **denna sida**			1		2									
Totalt samtliga sidor			19	10	2									